

Istraživanje i razvoj publike na primjeru manifestacije Đakovački vezovi

Schell, Danijela

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:251:743434>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-17**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA KULTURU, MEDIJE I MENADŽMENT
DIPLOMSKI STUDIJ: MENADŽMENT U KULTURI I
KREATIVNIM INDUSTRIJAMA

DANIJELA SCHELL

**ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ PUBLIKE NA
PRIMJERU MANIFESTACIJE ĐAKOVAČKI
VEZOVI**

DIPLOMSKI RAD

Mentor: doc. dr. sc. Iva Buljubašić

Osijek, 2023.

SAŽETAK

Đakovački vezovi manifestacija su koja se odvija od 1967. godine. Već 57 godina, ova se manifestacija uspješno odvija tijekom kraja lipnja i početka srpnja, te privlači mnogobrojne gostujuće skupine i posjetitelje iz cijelog svijeta. Ovaj rad baziran je na metodi kompilacije kojom je ispisana sama povijest grada Đakova, povijest i program Vezova i metodom anketiranja kojom su prikupljeni podaci o zadovoljstvu trenutnim programom i iznošenju mišljenja o promjenama u svrhu poboljšanja. Na kraju rada iznosi se osobno mišljenje koje je proizašlo iz metode analize i indukcije.

Ključne riječi: Đakovački vezovi, ispitanici, kultura, manifestacija, Turistička zajednica grada Đakova

ABSTRACT

The Đakovački vezovi are a manifestation that has been taking place since 1967. For 57 years, this event has been successfully held during the end of June and the beginning of July, attracting numerous visiting groups and visitors from all over the world. This work is based on the method of compilation, in which the history of the city of Đakovo, the history and program of Vezovi was written, and the survey method, which collected data on satisfaction with the current program and expressing opinions on changes for the purpose of improvement. At the end of the paper, a personal opinion is presented, which resulted from the method of analysis and induction.

Key words: culture, Đakovački vezovi, interviewees, manifestation, Tourist board of Đakovo

Sadržaj:

SAŽETAK	I
ABSTRACT	II
1. UVOD	1
2. GRAD ĐAKOVO	2
2.1. Povijest Grada Đakova	2
2.1.1. Prvi spomen Đakova	2
2.1.2. Srednji vijek.....	3
2.1.3. Vladavina Turaka.....	4
2.1.4. Obnova nakon stopedesetogodišnjeg rata	5
2.1.5. Revolucijonalna 1848. godina i događanja koja ju sljeduju.....	6
3. ĐAKOVAČKI VEZOVI	8
3.1. Turističko društvo – osnivač Đakovačkih vezova	11
3.2. Prvi Đakovački vezovi	11
3.3. Sudionici	13
3.4. Organizatori i pokrovitelji	13
3.5. Financijska sredstva	14
3.6. Program	15
4. POSJEĆENOST ĐAKOVAČKIH VEZOVA U RAZDOBLJU OD 2018. DO 2022. GODINE	17
4.1. Podatci o posjećenosti	17
4.2. Analiza podataka o posjećenosti	19
5. ISTRAŽIVANJE ZADOVOLJSTVA PUBLIKE MANIFESTACIJOM ĐAKOVAČKI VEZOVI	21
5.1. Metodologija provedbe istraživanja	22
5.2. Rezultati provedenog istraživanja	23
5.2.1. Socio – demografski podaci	23
5.2.2. Podatci o posjećenosti manifestacije	25
5.2.3. Mišljenje o trenutnoj situaciji.....	27
5.2.4. Ocjena trenutne situacije	29
5.2.5. Iznošenje mišljenja o promjenama u svrhu poboljšanja izvođenja manifestacije	33
5.3. Rasprava	40
5.4. Prijedlozi poboljšanja na temelju analize i rasprave	41
6. ZAKLJUČAK	43
LITERATURA	45
POPIS SLIKA	47

1. UVOD

Manifestacija Đakovački vezovi najpoznatijih je smotra folklor u Hrvatskoj. Prvi puta organizirana je 1967. godine. Od male, lokalne smotre folklor napredovala je do današnje, svjetski poznate manifestacije koja okuplja brojne sudionike i posjetitelje. Izvorna ideja bila je prikazati tradiciju i izvornost Slavonije i Baranje, no, s obzirom na velike odazive sudionika, prikazuje tradiciju i ostalih krajeva Hrvatske kao i cijeloga svijeta. Osim Lipicanaca i Katedrale, Đakovo je najpoznatije po svojim Vezovima. Predmet ovoga rada je tradicionalno – kulturna manifestacija Đakovački vezovi, a cilj rada je prikazati načine kroz koje se Vezovi mogu poboljšati u svrhu privlačenja većeg broja posjetitelja.

Za potrebe ovoga rada podatci su se prikupljali iz primarnih i sekundarnih izvora. Literaturu je ustupila Gradska knjižnica i čitaonica Đakovo. Rad se sastoji od povijesnih činjenica o samom gradu i Vezovima, programa 57. Đakovačkih vezova, te prikazanih i analiziranih rezultata ankete odrađene u svrhu pisanja ovog rada. U radu su korištene sljedeće znanstvene metode:

I.metoda kompilacije – preuzimanje tuđih rezultata znanstvenoistraživačkog rada (tuđih opažanja, zaključaka, spoznaja);

II.metoda analize – raščlanjivanje složenih sudova, pojmova i zaključaka na njihove jednostavnije elemente, odnosno dijelove;

III.metoda sinteze – objašnjavanje stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složenije; način sistematiziranja znanja po zakonitostima formalne logike kao proces izgradnje teorijskog znanja od posebnog ka općem;

IV.induktivna metoda – induktivni način zaključivanja kojim se temeljem analize pojedinačnih činjenica dolazi do zaključka o općem sudu, a od zapažanja pojedinačnih slučajeva dolazi se do općih zaključaka;

V.metoda generalizacije - misaoni postupak uopćavanja; od jednog posebnog pojma dolazi se do općenitijeg (po stupnju viši od pojedinačnih);

VI. metoda anketiranja - metoda za prikupljanje podataka, informacija, stavova i mišljenja ispitanika o predmetu istraživanja

2. GRAD ĐAKOVO

2.1. Povijest Grada Đakova

2.1.1. Prvi spomen Đakova

Grad Đakovo geografski se smjestio na stjecište diljsko krndijskog pobrđa i đakovačkog ravnjaka. Na tim prostorima možemo naći ostavštine poput Bajnaka i Gajerova pustara koje datiraju čak iz doba neolita. Kasnije, dolaskom Rimljana razvija se i naselje Certissa. Prema kartama iz tadašnjeg doba, grad je bio vrlo važno sjecište. Nažalost, nestalo tijekom velike seobe naroda, a u 4. stoljeću dolaskom Huna, Gota, Avara i sličnih plemena ovo je područje potpuno pregaženo.

Đakovo ulazi u povijest godine 1239. kada ga prvi puta u pisanom obliku spominje hrvatski herceg Koloman, koji daruje posjed bosanskom biskupu Ponsi. Darovnicu je napravljena kako bi biskup imao sigurno utočište. Originalni dokument je izgubljen, ali se spominje 1244. u darovnici Bele IV. koji potvrđuje odluku svoga brata Kolomana. Već se 1293. spominje Stolni kaptol bosanske biskupije u Đakovu koji osniva biskup Toma. „Dok je biskup Ponsa još boravio u Bosni zaključio je 26. kolovoza 1247. godine papa Inocent IV. da Bosansku biskupiju valja podvrći Kaločkoj nadbiskupiji“ (Dean, Mažuran, 2003:3). Sam grad se u povijesti spominje kao: Dyaco, Diaco, Dyacow, a današnje ime Đakovo nastalo je od grčke riječi diskonos što znači sluga. Iz grčkog prelazi u latinski diaconus i tu dobiva značenje katolički bogoslov pred zaređenjem. Danas poznat kao glavni grad đakovačko-osječke nadbiskupije opravdava svoje izvorno ime.

2.1.2. Srednji vijek

Biskup Ponsa tijekom svog boravka u Đakovu piše razne dokumente u kojima spominje crkvu, biskupski dom, notara i svećenike.

Kaptol je bio ustanova koja je izvršavala službeno ovjeravanje pravnih akata za cijelu tadašnju županiju, a imali su toliko posla da su 1330. godine imali zaposlenih 13 kanonika, 2 lektora i 8 magistara. Biskupski dvor dovršen je 1303. godine, a prvi spomen katedrale možemo naći u dokumentaciji iz 1355. godine. Katedrala u tadašnjem vremenu podrazumijeva gotičku građevinu koja je bila smještena unutar obrambenih zidina.

O mjesnoj upravi u to doba u Đakovu nije poznato puno podataka, ali zato se zna da je u to vrijeme trgovište Gorjani imalo svoj gradski pečat. Bez sumnje, onda je i Đakovo moralo posjedovati svoj, pišu Dean i Mažuran (2003). Đakovo time dobiva položaj u društvenom i političkom životu kakav nije imao niti jedan grad u Hrvatskoj. Ondje su se održavali veliki sajmovi, a sam grad bio je cestom povezan s Osijekom, Vinkovcima, Brodom na Savi, Našicama i Bonselom preko Velike Kopanice. Stalnim građevinskim pothvatima Đakovo je dobivalo sve veći značaj. „Izgledom, veličinom i po gospodarskoj važnosti ono je vjersko središte, trgovište i grad koji se mogao gotovo ravnopravno nositi s najvećim naseljima u Slavoniji“ (Dean, Mažuran, 2003:8). Grad je postao prava tvrđava koja je nastala podizanjem obrambenih zidova oko biskupijskoga kompleksa U 14. stoljeću grad se dijeli na dva dijela: „Castrum Dyaco“ koji obuhvaća biskupski dvor, katedralu i tvrđavu i „Civitatis Dyaco“ tj. trgovište oko tvrđe s kaptolskim kurijama, župnom crkvom sv. Lovre i franjevačkim samostanom koji je osnovao biskup Pergin Saksonac.

Biskupski grad bio je okružen već spomenutim zidinama gotičkog stila koje su se sastojale od četiri kule raspoređene na četiri ugla. Turskim osvajanjima 1563. godine dvor je urušen, a katedrala prepuštena propasti. Tek u 18. stoljeću na dijelu starih zidina izgrađen je novi biskupski dvor. Tijekom izgradnje Strossmayerove katedrale srušen je i treći dio zidina, te je danas ostao samo zapadni zid dug oko 40 metara, a glasi kao najznačajniji srednjovjekovni spomenik grada.

2.1.3. Vladavina Turaka

Turska osvajanja na đakovačkom području događaju se krajem kolovoza ili početkom rujna 1536. godine. Pavao Bakić sa svojim vodom pruža najveći otpor, ali uzalud i nakon toga Slavonija pripada Turcima.

„Gospodar Đakova je *Memi-beg Arnautin*, zvani *Gmazi*. Uništivši kršćanske spomenike (biskupski dvor i katedralu unutar tvrđave, župnu crkvu sv. Lovre, kaptolske kurije i franjevački samostan), Turci u gradu dižu tri džamije. *Kaston – pašina* je bila južno od tvrđave, prema današnjem groblju, *Hadži – pašina* istočno od tvrđave, na mjestu istočnog dijela današnje zgrade Sjemeništa, a *Ibrahim – pašina*, treća džamija, bila je sjeverno od tvrđave, blizu ili upravo nad porušenom župnom crkvom sv. Lovre. Ona je kasnije preinačena u (današnju) župnu crkvu.“ (Dean, 1989:10-11).

U tim teškim vremenima kanonici i ostali svećenici ubijeni su ili bježe u sigurnije krajeve. Iako nisu bili u mogućnosti pristupiti gradu, biskupi su u tajnosti ostali sa svojim vjernicima.

Za vrijeme vladavine Turaka u Đakovu ne postoji niti jedna crkva, ali kršćani svoj spas pronalaze u maloj župi u Đakovačkim Selcima. Velika većina građana, koja se do tada nije razbježala, nema drugog izbora nego pristati na prisilnu islamizaciju, a grad se naseljava muslimanskim stanovništvom. Đakovo se s vremenom razvija u pravo trgovačko središte. Pod kraj Turske opresije na području grada nalazilo se tisuće muslimanskih i samo trinaest katoličkih kuća.

Slavonci kroz cijelo 17. stoljeće vode borbu za slobodu, hajduci kroz šume upadaju u utvrđene turske gradove. Đakovo i okolno područje oslobođeni su od Turaka u listopadu 1687., kada u napušten grad ušli Asparementovi vodovi. Muslimansko stanovništvo odlazi zajedno s turskim osvajačima, a katolički stanovnici uspijevaju ponovo oživjeti Đakovo.

2.1.4. Obnova nakon sto pedesetogodišnjeg rata

„Nakon sto petogodišnjeg ropstva 1687. godine konačno dolazi sloboda, a s njom i ponovo rađanje Đakova. Stari gospodari grada i Đakovštine, vlastelinstva, bosansko – đakovački biskupi vraćaju se u svoje sjedište.“ (Dean, 1989:11.)

Bečki dvor nanovo uvodi feudalno uređenje, a stara vlastelinstva dariva svojim ljudima, pa je tako novo plemstvo u ovim krajevima ponajviše njemačko, mađarsko i talijansko. Nakon borbe s vlastima, uz veliku muku biskupi su uspjeli sačuvati svoje pravo i preuzeti upravu Đakovštine.

Bosansko-đakovački biskupi u potpunosti napuštaju Bosnu i svoju brigu i vrijeme posvećuju obnavljanju Đakovštine. Ponajprije ponovo izgrađuju skroman dom i katedralu, a zatim se baziraju na vraćanje kršćanskog duga te obnavljaju crkve, i župe. U obnovi im pomažu franjevci. Na puste vlastele dovode Bosansko stanovništvo, a zatim i obnavljaju ta područja, te se također brinu i za obnovu gospodarstva na selima.

Godine 1751. tadašnji biskup Josip Antun Čolnić otvara prvu školu u Đakovu, a kasnije ostali biskupi preuzimaju odgovornost za osuvremenjivanje školstva i podizanje škola i na seoskim područjima.

Dvadesetak godina prije ukidanja kmetstva biskup Pavle Sučić predlaže rabotu podanika zamijene stalni radnici, u ratarstvu i stočarstvu posluži znanjima uspješnijih naroda, nesposobne pandure zamijene stručnjaci i da se racionalizira postupanje vlastelinskim prihodima.

Ukidanjem kmetstva 1848. godine provode se segregacije i otkupi, ali tone dovodi do razilaženja biskupa i podanika. Presudna godina za Đakovo bila je 1773., kada su se sjedinile Srijemska biskupija i Bosansko-đakovačka u personalnu uniju. Odlukom Marije Terezije obnovljen je Stolni kaptol, sjedište unije prebacuje se u Đakovo i ima jednog biskupa.

2.1.5. Revolucionarna 1848. godina i događanja koja ju sljeduju

Nakon biskupa Mandić koji je uvelike obnovio grad i osnovao Sjemenište i visoku filozofsko-teološku školu, dolazi Biskup Raffay koji pomaže proširiti je sjemenište i sagraditi južni dio biskupskoga dvora, a njega nasljeđuje biskup Kuković koji izgrađuje temelje za samostan milosrdnih sestara Svetog Križa.

„Ustanak u Beču, postavljanje Josipa Jelačića za bana Hrvatske i proglas 25. ožujka 1848. o ukidanju feudalizma pokrenuli su prigušenje snage naroda, koji od potlačenoga i obespravljenoga postaje politički narod i šalje iz Đakova „svoje tegobe i zahtijevanja“ Hrvatskome saboru. (Dean, Mažuran, 2000.) Đakovo pod utjecajem Ljudevita Gaja i njegovih preporodnih ideja postaje jedno od središta ilirizma u Slavoniji. U svibnju iste godine Marija Vukmanić, tadašnji duhovnik Bogoslovnog sjemeništa, izabran je u Hrvatski Sabor. Osim Vukmanovića, u Sabor ulazi i kanonik Martin Komendo kao predstavnik đakovačkog Stolnog kaptola.

Povijest grada obilježava i novopečenog bana Josipa Jelačića koji se odvija dana 22. srpnja iste godine. Bana dočekuju poglavari Bogoslovnog sjemeništa jer je biskup Josip Kuković otputovao u Beč, iz kojeg se nikad nije ni vratio.

Nakon pojave kolere, ustupljivanja Sjemeništa kao epidemiološke bolnice, pošasti tifusa i ostalih nepogoda koje su poharale ovo područje, kao svjetlo na kraju tunela za novog biskupa imenuje se Josip Juraj Strossmayer.

„Bez onoga što je Strossmayer učinio i što je bio, danas je nemoguće zamisliti Đakovo. On je najspominjaniji Đakovčanin u pisanim dokumentima, novinama i knjigama, na internetu, jedini kojeg je moguće pronaći u najcjeljenijoj svjetskoj enciklopediji Britannici, on spada među ključne ličnosti hrvatske povijesti“ (Ćurić, 2008: 118).

Milosrdne sestre Svetoga Križa odazivaju se na Strossmayerovu molbu i dolaze već 1868. godine i od tada, pa sve do danas, provode humanitarni i odgojni rad. Preuzimaju njegu bolesnika, a danas rade i u mnogim školama, vrtićima, bolnicama i domovima za starije i nemoćne osobe, te vode humanitarnu udrugu za djecu s poteškoćama u razvoju i vrtić u sklopu Samostana.

Raspadom Austro-Ugarske Monarhije i ulaskom u državnu zajednicu sa Srbijom razvoj grada se usporava. U Drugom svjetskom ratu Đakovo postaje židovski logor. Grad se vrlo teško uspio oporaviti od rata.

Nakon početka raspadanja komunističkog sustava i postupnog napuštanja plansko-državnoga centralizma, Đakovo počinje napredovati, te već 1971. ima oko 16.000 stanovnika.

Svestrano se počinje razvijati i postaje industrijsko, srednjoškolsko i kulturno središte svoje šire okolice.

„Od 1967. tu se redovito održavaju Đakovački vezovi, smotra narodnoga stvaralaštva i običaja cijele Slavonije“ (Dean, Mažuran, 2003: 30). Kada se počela raspadati Jugoslavija, Đakovo dolazi do brojke od čak 20.000 stanovnika. Unatoč svim pošastima i ratnim događanjima koja su zadesila grad, on se i danas vrlo lijepo obnavlja i razvija.

3. ĐAKOVAČKI VEZOVI

„U srcu Slavonije, u Đakovu, niknula je 1967. ideja o folklornoj manifestaciji koja bi trebala pokazati sve bogatstvo narodnih nošnji i igara našega kraja. U to vrijeme rijetko su videne djevojke i momci u svojim lijepim odorama.“ (djakovacki-vezovi.hr, 2023.) Svake godine u srpnju, ova manifestacija okuplja sve ljude koji uživaju u folkloru, povijesti različitih kultura i naroda, tradiciji gastronomiji i naravno glazbi. Zanimljiva činjenica je da se današnji vezovi nisu puno promijenili od prvog izvođenja. Milan Rajković, tadašnji ravnatelj Ekonomske škole nadjenao je ime ovoj velikoj manifestaciji. Vezovi su originalno zamišljeni kao manifestacija izvornog narodnog folklora Slavonije, Baranje i Srijema koja posjeduje i međunarodni karakter jer okuplja brojne izvorne folklorne skupine iz svih dijelova svijeta.

Trg ispred jedne od najljepših katedrala i Ljetna pozornica u novouređenom Strossmayerovom parku glava su mjesta događanja. Kroz cijelo trajanje Vezova može se vidjeti oživljavanje tradicije kroz: kolo, bećarac, zvuk tamburica, pjesme i plesa te raskošno vezene, šlingane i dukatima ukrašene narodne nošnje.

Najbitniji dio ove manifestacije jesu svečano otvaranje, Međunarodna smotra folklora, Svečana povorka (Slika 1. – 3.) koja kreće od malog parka i završava na pozornici u do Strossmayerovom parku. Također se u sklopu Vezova odvijaju i Međunarodna smotra folklora, Smotra folklora Hrvatske, Smotra folklora Slavonije i Baranje, i Izbor za najbolje nošeno narodno ruho.

Vezove još krasi i različite folklorne priredbe poput: Malih vezova, pučkog crkvenog pjevanje, Đakovštine u pjesmi i plesu, gosta u pjesmi i plesu, Bonavite u Trnavi, te programa zatvaranja „Slavonijo zemljo plemenita“.

U lipnju Vezovima predvodi intrigantna manifestacija Đakovački rezovi koja je spoj filma, kazališta, glazbe i plesa.

Kao šećer na kraju svakog dana dok traju vezovi, u šatoru iza „Male crkve“ odvija se zabavno-glazbeni program koji traje do sitnih jutarnjih sati. Osim tamburaških sastava koji su neizostavni dio svakog nastupa, šatorsku pozornicu krasile su i zvijezde poput Petara Graše, Hladnog piva, Vigora, Pravila Igre, Opće opasnosti, Željka Bebeka, Maje Šuput i brojni drugi.

Osim pogleda u prošlost i glazbenih zvijezda nepce može uživati u vrhunskim slavonskim gastro delikatesama pripremljenim po tradicionalnim recepturama u sklopu Gastro festa. Svaki se dan kuha jedno od tradicionalnih jela, pa se tako na meniju svake godine nalaze: čobanac, lovački gulaš, fiš, šarana na rašljama, kulenovu seku i ostali 100% hrvatski proizvodi. U ostala dva šatora, posjetitelji uz jelo mogu kušati i slavonska pića, rakije i vino. Osim hrane i pića u šatorima, Đakovo također ima i velik izbor odličnih restorana.

Topot našeg nacionalnog blaga, Lipicanaca, svake druge nedjelje u srpnju odjekuje đakovačkim ulicama. Osim Lipicanaca s Državne Ergele pokazuju se i konji iz uzgoja seljačkih domaćinstava udruženih u Konjogojske udruge. Osim svatovskih zaprega, ljubitelji konjičkog sporta posjećuju i hipodrom na kojemu se održavaju konjička natjecanja. Skakanjem preko prepona, vožnjom dvoprega i četveroprega pokazuje se ljepota ovih magičnih stvorenja. Državna ergela Đakovo i Ivandvor mogu se posjetiti i tijekom godine, a ne samo u vremenu trajanja Đakovačkih Vezova.

Najmlađim posjetiteljima Lunapark je zasigurno najzabavniji dio manifestacije. Smješten je u dvorištu DVD-a, tj. u neposrednoj blizini autobusnog kolodvora. Lunapark na vezovima bude jedan je od većih u ovom dijelu Slavonije. U blizini lunaparka zadnji dan vezova postavljene su šatorske kućice s više od 70 izlagača. Lunapark nudi više od 20 vožnji na kojima se mogu zabaviti, kako i djeca tako i odrasli.

Slika 1. Svečana povorka

Izvor: glas-slavonije.hr, 2023.

Slika 2. – Svečana povorka

Izvor: Glas-slavonije.hr, 2023.

Slika 3. – Svečana povorka

Izvor: Glas-slavonije.hr, 2023.

3.1. Turističko društvo – osnivač Đakovačkih vezova

Đakovu osniva svoje prvo Turističko društvo tek 1962. godine, a o društvu se vrlo malo zna. Raspada se nakon samo dvije godine rada. Novo društvo se osniva odmah iduće godine i iste počinje s radom otvaranjem prvog „Turist-biroa“. Prvi Upravni odbor čili su sljedeće osobe: dr. Zvonimir Benčević (predsjednik), Boško Mitrović, Mišo Ratkovčić, Rudolf Išasegi (tajnik), Vesna Bućan, Mišo Nikolić, i dr. Ivan Kopic. Kroz godine trude se poboljšati turizam u Đakovu pa su time nastali i Đakovački vezovi.

3.2. Prvi Đakovački vezovi

Na sjednici Turističkog društva 3. veljače 1967. godine donesena je odluka o osnivanju nove manifestacije, pa su tako prvi Đakovački vezovi(Slika 4.) održani 2. i 3. srpnja 1967. godine kao specifična prigodna turističko-kulturna manifestacija u povodu Međunarodne godine turizma“ (djakovacki-vezovi.hr, 2023.).

Pokojni dr. Zvonimir Benčević, tadašnji voditelj Centra za selekciju konja u Đakovu i predsjednik Turističkog društva, tvorac je ove manifestacije. „Idejnim tvorcem priznavali su ga i svi njegovi suorganizatori prvih Vezova, pa kasnije i sve ostale generacije organizatora“(Lekšić, 1998).

Godina 1967. bila je Međunarodna godina turizma s geslom „Turizam – pasoš mira“, te je geslo i pobudilo ideju za Vezove. Razvijanjem ovakvih događanja, pokušavaju se smanjiti posljedice Drugog svjetskog rata. Vođena time, Hrvatska među prvim zemljama otvara svoje granice ostatku svijeta. Na već spomenutoj sjednici, dr. Benčević predlaže da se organizira turističko-kulturna manifestacija koja ima naglasak na folklornim sadržajima, te da posjetitelji upoznaju kulturu i ljepotu grada Đakova i njegovog područja. Njegova zamisao programa sadržavala je i danas najbitnije elemente: smotru folklornih skupina, svatovske zaprege, izbor najljepše snaše i dr., a koje sadrže i sve kasnije manifestacije sve do danas (Lekšić, 1998).

Iako prvotno nisu zamišljeni kao dugogodišnja manifestacija, 20. listopada 1967. godine donosi se odluka da se Đakovački vezovi pretvore u tradiciju koja će se odvijati svake godine u približno isto vrijeme.

Dr. Benčević odlazi u mirovinu 1971., te ga Grad 24. lipnja jednoglasno izabire za „Doživotnog počasnog predsjednika Đakovačkih vezova“, a 28. veljače 1974. godine „Počasnim građaninom općine Đakovo“.

Slika 4. – Prvi Đakovački vezovi

Izvor: Facebook.com, 2023.

3.3. Sudionici

Ova najvažnija smotra hrvatskoga folklornog stvaralaštva svakog ljeta okuplja nekoliko tisuća sudionika te do stotinu folklornih društava koji pjesmom, plesom i urešenim nošnjama čuvaju tradicije svojih krajeva kroz Male vezove, Međunarodnu smotru folklor, Smotru folklor Hrvatske i Smotru folklor Slavonije i Baranje. Osim sudionika folklor i plesa, predstavljaju se i vlasnici svadbenih kola, konja (lipicanaca), proizvođači poznatih slavonskih specijaliteta (kulen, čobanac, fiš paprikaš), vinari, likovni umjetnici i glazbenici koji se žele okušati u sviranju orgulja u katedrali sv. Petra (Službena stranica Općine Mala Subotica, 2014, pristupljeno: 31.7.2023).

Svake godine, osim lokalnih folklornih društava, Vezove posjećuju i sudionici iz zemalja poput SAD-a, Srbije, BiH, Australije, Slovačke, Ukrajine, Makedonije, Mađarske, Bugarske, Turske i drugih. (Slika 5.)

Slika 5. – Gostujuća skupina

Izvor: Glas-slavonije.hr, 2023.

3.4. Organizatori i pokrovitelji

U organizaciji Grada Đakova i suorganizaciji Turističke zajednice Grada Đakova, pod pokroviteljstvom Hrvatske Vlade i Sabora Republike Hrvatske, te generalnog sponzora Osječkog piva. (Moje Đakovo, 2023).

Organizacijski odbor za 57. Đakovačkih vezova (2023.) čine :

- I. Marin Mandarić, gradonačelnik Grada Đakova, predsjednik
- II. Pavo Cindrić, predsjednik Gradskog vijeća
- III. Antun Galić, zamjenik gradonačelnika
- IV. Marija Burek, direktorica Turističke zajednice Grada Đakova
- V. Tomislav Vuković, predsjednik SAKUD-a Grada Đakova
- VI. Ivanka Perković, predsjednica SAKUD-a Đakovštine

3.5. Financijska sredstva

Đakovački vezovi financirani su kroz proračun Grada Đakova i prijenos prihoda od prethodne godine. Osim ovog izvora prihoda tu su još i: Vlada Republike Hrvatske, Hrvatski Sabor, Turistička zajednica Grada Đakova, Croatia full of life, Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, te sponzori/donatori: Žito grupa, Đakovačka vina, ww.pio.hr, Modeco, JANAF, Zagrebačka banka, Badel 1862, Korlat vina, Wiener osiguranje, GRAPA Osijek, o-k-teh.hr, Arriva, Mandarić Sped, Hrvatske šume, Tehnix, Runolist d.o.o, CA Consultancy Services, Univerzal Đakovo, Đakovački vodovod d.o.o, Polion, Sunčane Šume, Tehnocolor, Wienerberger, Adria grupa, INEL d.o.o., Remix, Imitor, Drima Trade, Centar Zlata, Tehno Elektro, Gravia Osijek, Velički kamen, Strizivojna Hrast, Centro Gradnja, Auto Hrvatska, Tisak i dugogodišnji glavni pokrovitelj: Osječka pivovara. (djakovacki-vezovi.hr, 2023.)

3.6. Program

Program Đakovačkih vezova od prvog održavanja do danas nije se značajno promijenio. Vezovi su ove godine trajali od 21. lipnja do 9. srpnja.

Program prije Svečanog otvaranja sadržavao je događanja poput: Ivanjskih kresova u koji su održani 21. lipnja 2023. Strossmayerovom parku, Dana otvorenih vinskih programa Đakovačkog vinogorja s uključenom radionicom za djecu i vinskim šetnjama kroz različite lokacije različitim danima, 36. Bonavite u Trnavi, pučkog crkvenog pjevanja, izložbe i dječjih likovnih i literarnih radova i organiziranih radionica za djecu.

U nedjelju 2. srpnja održani su Mali vezovi s povorkom koja je započela u 16:00, a nastavio se glazbenim programom u šatoru koji se nastavio i tijekom tjedna.

U petak 7. srpnja održalo se Svečano otvaranje 57. Đakovačkih vezova i program pod nazivom „Svi se momci oženiše...” čiji je scenarij napisao Mirko Ćurić, a režirao ga je Darko Milas.(Slika 6.)

Slika 6. – Svečano otvorenje 57. Đakovačkih vezova

Izvor: ww.facebook.hr, 2023.

Od 3. do 6. srpnja održavao se Gastorfest i svakodnevni koncerti. Ove godine su se čak predstavljala i jela Splitsko-dalmatinske županije koje je pripremalo KUU „Milan Begović” Vrlika i Vrličanke, također je bilo i predstavljanje Muzeja Cetinske krajine iz Sinja. Organiziralo se i Pučko crkveno pjevanje, predstavljanje proizvoda zemlje partnera Republike Sjeverne Makedonije, Revije Đakovačkih vezova, posebni nastup gostujućih skupina, folklorni program zemlje partnera Republike Sjeverne Makedonije – Ansambl narodnih igara i pjesama „Orce Nikolov” Skopje i MKD „Braća Miladinovci” i razni večernji zabavno-glazbeni programi.

Završnog dana, 9. srpnja, Vezovi su započeli Svečanom povorkom sudionika ulicama Đakova u kojoj su sudjelovale folklorne skupine, svatovske zaprege i jahači, a povorka se kretala od Malog parka do Strossmayerovog parka. Povorku je sljedovala misa u Katedrali sv. Petra i Pavla. U prijepodnevnim satima održavle su se Međunarodna smotra folklor, Smotra folklor Hrvatske, Kombinirana utakmica za jednoprege i dvoprege „Nagrada Ergele Đakovo”, Smotra folklor Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema. Zatvarali su se programom Slavonijo, zemljo plemenita i Izbor za najbolje nošeno narodno ruho (djevojke, snaše i momci), te dodjela nagrada nakon koje slijedi zabavno – glazbeni program koji traje do dugo u noć. (djakovacki-vezovi.hr, 2023.)

4. POSJEĆENOST ĐAKOVAČKIH VEZOVA U RAZDOBLJU OD 2018. DO 2022. GODINE

4.1. Podatci o posjećenosti

Budući da je ulaz na manifestaciju Đakovački vezovi besplatan, instrument za mjerenje broja posjetitelja ne postoji. Prema informacijama iz policijske postaje Đakovo godine 2018., 2019. i 2022. godine manifestaciju je posjetilo oko 120 tisuća ljudi. Godine 2020. Vezovi nisu održani zbog pandemije Covida-19, a budući da su mjere još bile na snazi 2021. godine, broj posjetitelja procijenjen je na oko 80 tisuća posjeta.

Još jedan pokazatelj posjećenosti vezova su dolasci i noćenja. Podatci o dolascima i noćenjima koja se nalaze u tablicama 1 do 4 izvađena su za razdoblje svake od gore navedenih godina od 1. lipnja do 31. srpnja.

Tablica 1 – Dolasci i noćenja 2018. godine

Vrsta turista	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka (u danima)	Udio dolasci	Udio noćenja
Domaći	801	1.700	2,12	47,68%	48,12%
Strani	879	1.833	2,09	52,32%	51,88%
Ukupno:	1.680	3.533	2,10	100,00%	100,00%

Izvor: TZ grada Đakova, 2023.

Tablica 2 – Dolasci i noćenja 2019. godine

Vrsta turista	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka (u danima)	Udio dolasci	Udio noćenja
Domaći	877	1.683	1,92	45,63%	45,97%
Strani	1.405	1.978	1,89	54,37%	54,03%
Ukupno:	1.922	3.661	1,90	100,00%	100,00%

Izvor: TZ grada Đakova, 2023.

Tablica 3 – Dolasci i noćenja 2021. godine

Vrsta turista	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka (u danima)	Udio dolasci	Udio noćenja
Domaći	772	1.359	1,76	55,62%	41,23%
Strani	616	1.937	3,14	44,38%	58,77%
Ukupno:	1.388	3.296	2,37	100,00%	100,00%

Izvor: TZ grada Đakova, 2023.

Tablica 4 – Dolasci i noćenja 2022. godine

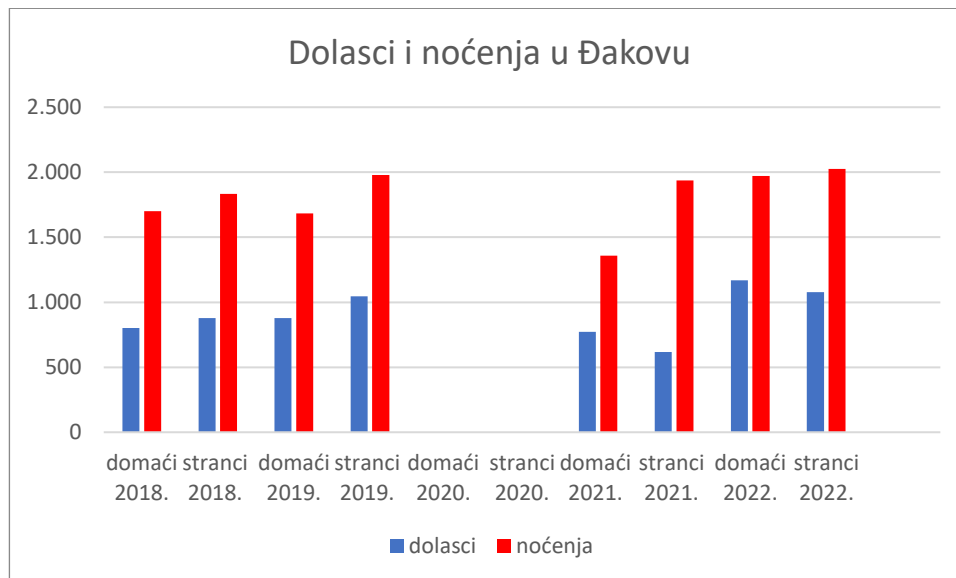
Vrsta turista	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka (u danima)	Udio dolasci	Udio noćenja
Domaći	1.169	1.972	1,69	52,05%	49,34%
Strani	1.077	2.025	1,88	47,38%	50,66%
Ukupno:	2.246	3.997	1,78	100,00%	100,00%

Izvor: TZ grada Đakova, 2023.

4.2. Analiza podataka o posjećenosti

Na grafikonima(1. i 2.) u nastavku obrađeni su podatci iz tablica iz prethodnog podnaslova(4.1.).

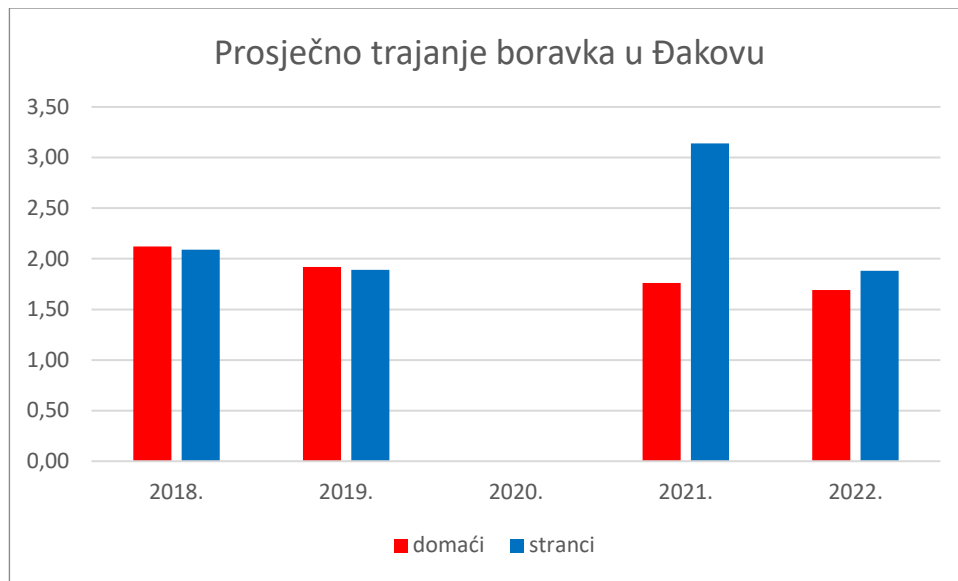
Grafikon 1 – Dolasci i noćenja u Đakovu

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Na grafikonu 1 vidljivi su podatci o noćenjima stranaca i Hrvata u zadnjih pet godina. Iz grafa se može zaključiti kako stranci više noće u Đakovu u razdoblju od 1.lipnja do 31. srpnja svake godine. Razlog tome je što većina Hrvata odsjeda kod rodbine, ili putuje u Đakovo jer su dovoljno blizu da ne moraju noćiti. Velik broj stranaca koji noće u Đakovu su zapravo ljudi koji nastupaju u povorci, te dođu dan ili dva ranije kako bi uspjeli razgledati grad i vidjeti što to vezovi nude.

Grafikon 2 – Prosječno trajanje boravka u Đakovu

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Na grafikonu 2 prikazani su podatci o prosječnom trajanju boravka u Đakovu. Broj stranaca je nakon pandemije Covid-19 naglo porastao, no naglo se i smanjio 2022. godine zbog nezadovoljstva posjetitelja programom vezova. Zadnje godine posjetitelji su u prosjeku ostajali 1,2 do 1,9 dana, što je nepuna dva dana. To bi značilo da se dođe odgledati otvaranje vezova i povorku, te se nakon toga ide nazad kući. Budući da su vezovi manifestacija koja se najviše fokusira na zadnjih tjedan dana, noćenja bi u prosjeku trebala trajati šest do sedam dana.

5. ISTRAŽIVANJE ZADOVOLJSTVA PUBLIKE MANIFESTACIJOM ĐAKOVAČKI VEZOVI

U cilju testiranja postavljenih hipoteza i analize zadovoljstva publike manifestacijom Đakovački vezovi, provedeno je istraživanje percepcije posjetitelja o kvaliteti sadržaja manifestacije Đakovački vezovi.

Glavna hipoteza provedenog istraživanja je:

- Đakovački vezovi svjetski su poznata manifestacija koja kvalitetom svoga sadržaja privlači mnogobrojne posjetitelje, te su dominantan turistički proizvod Grada Đakova.

Ova hipoteza je postavljena je kako bi se dokazalo da su Đakovački vezovi manifestacija koja je rado posjećena zbog svoga programa i svjetski je poznata. Unatoč naporima da se program Đakovačkih vezova prilagodi posjetiteljima i njihovim željama i potrebama za viđenjem raznovrsnih kultura, polazi se od postavke da i dalje posjetitelji dolaze samo zbog Svečane povorke i zabavno-glazbenog programa. Poznavanje turističkog proizvoda i percepcije posjetitelja značajno je u kreiranju daljnjih koraka koji će upotpuniti manifestaciju, kako bi cjelokupni program bio savršeno iskustvo za posjetitelje ,koju će opet dogodine s veseljem posjetiti .

S obzirom na glavnu hipotezu postavljene su još i podhipoteze:

- Posjetitelji nisu imali gdje prenoćiti kako bi mogli iskusiti cjelokupni program manifestacije.
- Đakovačke vezove još uvijek nisu prepoznati kao manifestaciju koja promovira sve kulture koje dođu sudjelovati na Svečanoj povorci.
- Zbog kvalitete organizacije manifestacije, posjetitelji nisu mogli okusiti čari cjelokupnog zabavno-glazbenog, edukativnog i gastronomskog dijela programa.
- Većina posjetitelja još uvijek dolazi pretežito iz Hrvatske, tj. iz okolice Đakova zbog malih smještajnih kapaciteta.

Nakon provedenog prikupljanja primarnih podataka anketiranjem, slijedi faza analize prikupljenih podataka. Svi odgovori ispitanika grupiraju se i interpretiraju, a na temelju cjelokupne analize donose se rezultati istraživanja.

5.1. Metodologija provedbe istraživanja

Prilikom prikupljanja podataka koristila se metoda istraživanja kojom se dolazi do primarnih podataka na način da se informacije prikupljaju izravno od turista, primjenom anketnog upitnika kao osnovnog instrumenta istraživanja (koji se također može pronaći u prilogu). S obzirom na cilj i svrhu istraživanja posebna pozornost bila je posvećena informacijama koje su se trebale dobiti od ispitanika, a odnose se na percepciju zadovoljstva kvalitete sadržaja manifestacije Đakovački vezovi, uz podatke o profilu posjetitelja, informiranju o mišljenju i izmjenama koje su predložili.

Detaljnije, pitanja su grupirana sukladno cjelinama koje su (na temelju dosadašnjih analiza) procijenjene značajnim u budućim promjenama programa sukladno mišljenju publike:

- a) Socio-demografski podaci
- b) Posjećenosti manifestacije
- c) Kvaliteta programa
- d) Promocija Đakovačkih vezova
- e) Prijedlog izmjena programa.

Upitnik je sastavljen od pitanja zatvorenog i otvorenog tipa, te od pitanja koja se odnose na ocjenjivanje odnosno rangiranje. Kod pitanja zatvorenog tipa bilo je moguće dati jedan ili više odgovora. Kod pitanja otvorenog tipa od ispitanika se tražilo samostalno upisivanje odgovora, dok kod pitanja koji se odnose na ocjenjivanje ispitanici su imali mogućnost korištenja skale s odgovorima na ljestvici od 1 do 5 pri čemu je 1 predstavljala najnižu ocjenu, a 5 najvišu.

Prikupljanje podataka metodom ispitivanja pomoću anketnog upitnika provedeno je na bazi slučajnog odabira uzorka od 76 ispitanika – domaćih i stranih gostiju. Ispitivanje je provedeno u lipnju i srpnju 2023. godine putem online upitnika. Nakon prikupljanja podaci su obrađeni u programu Microsoft Excel.

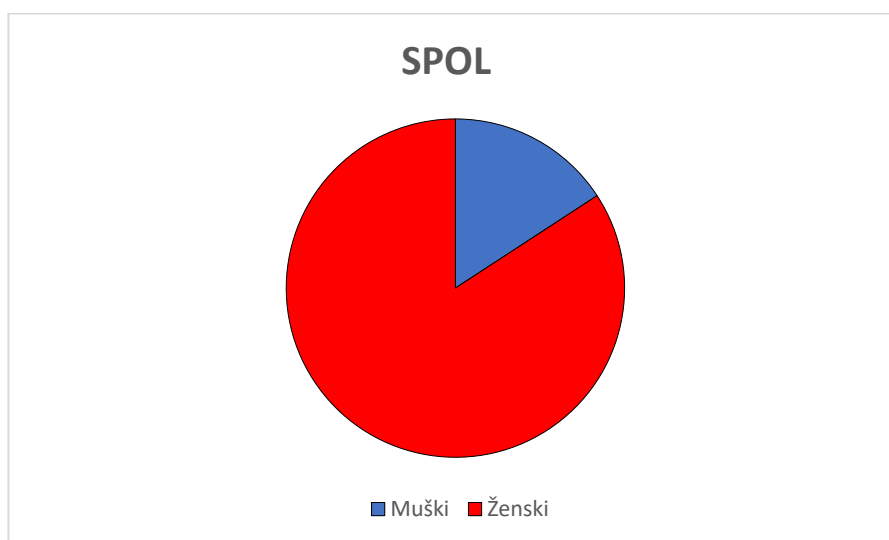
5.2. Rezultati provedenog istraživanja

Nakon prikupljanja podataka pristupilo se fazi analize i interpretacije rezultata istraživanja. Odgovori na pitanja koji se obrađuju u nastavku grupirani su u povezana poglavlja, radi lakšeg i preglednijeg izvođenja zaključaka.

5.2.1. Socio – demografski podaci

Socio – demografski podaci u anketi obuhvaćaju pitanja koja se odnose na spol, starosnu dob i zemlju iz koje ispitanici dolaze.

Grafikon 3 - Socio - demografski podaci: spol ispitanika (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

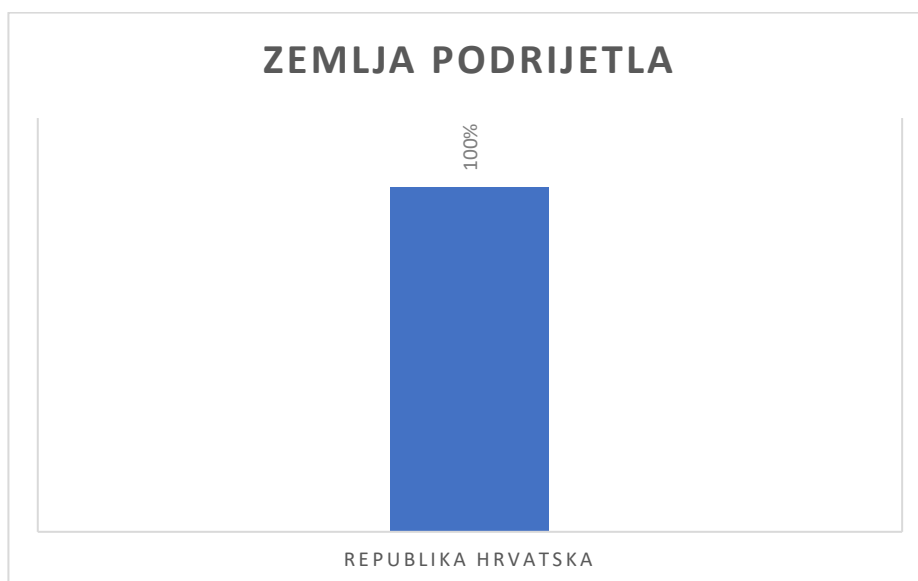
Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Tablica 5 - Socio - demografski podaci: dobna struktura ispitanika (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

DOBNA SKUPINA	
15-20 godina	2,60%
21-26 godina	44,70%
27-32 godine	10,50%
33-38 godina	7,90%
39-44 godina	6,60%
45-50 godina	10,50%
51+ godina	17,10%

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 4 - Socio - demografski podaci: zemlja podrijetla (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Rezultati su pokazali da je najveći broj, od 76 anketiranih posjetitelja u dobi između 21 i 26 godina, njih 44,7%. Zatim slijede ispitanici iznad 51 godine, sa 17,1%. Nakon toga slijede ispitanici između 27 i 32 godine i ispitanici između 45 i 50 godina sa jednakim postotkom od 10,5%. Ispitanici između 33 i 38 godina čine 7,6%, dok ispitanici od 39 do 44 godine čine udio od 6,6%. Najmanje ispitanika predstavlja dobnu skupinu od 15 do 20 godina, njih samo 2,6%. Prema ovom istraživanju, bilo je 84,2% ženskih ispitanika, odnosno 15,8% muških ispitanika. Svi ispitanici, njih 100% podrijetlom su iz Republike Hrvatske.

5.2.2. Podatci o posjećenosti manifestacije

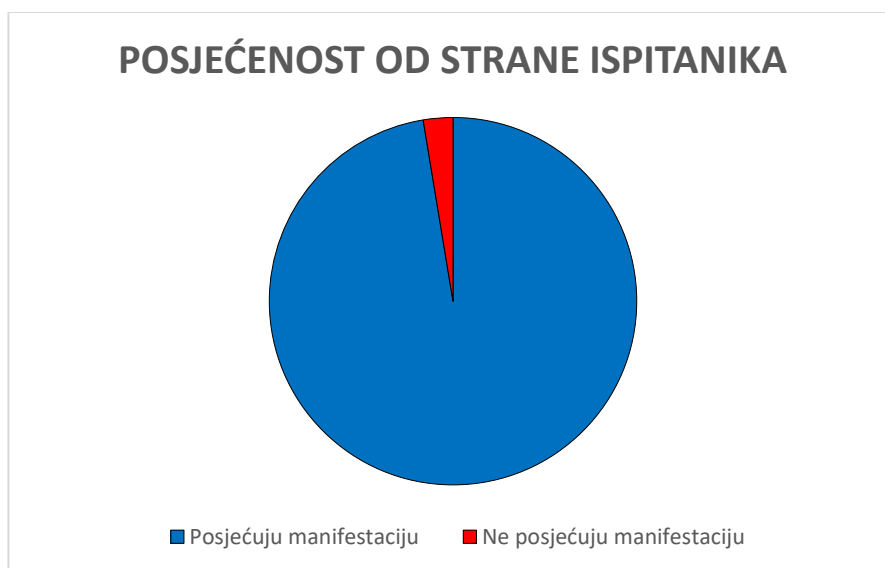
Dio anketnog upitnika koji sadrži podatke o posjećenosti manifestacije sastavljen je od četiri pitanja. Ona su vezana uz informacije o upoznatosti ljudi s manifestacijom, o posjećenosti manifestacije, broju dana koji posjetitelji provedu na manifestaciji i iznošenja mišljenja o tome što ih zapravo najviše privlače da dođu posjetiti manifestaciju koje je imalo izbor višestrukog odgovora.

Grafikon 5 - Prepoznavanje manifestacije(udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 6 - Posjećenost od strane ispitanika (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

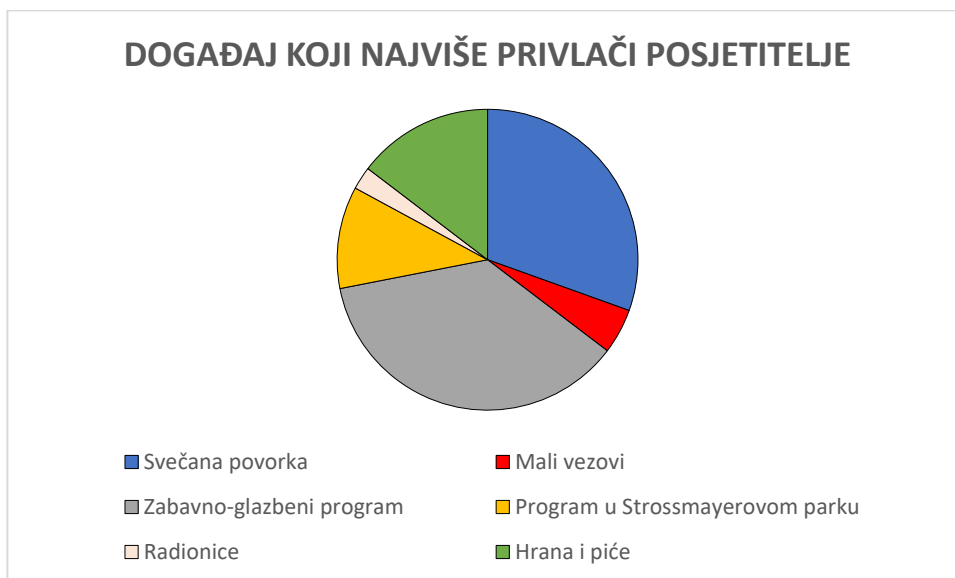
Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 7 - Prosjek dana proveden na manifestaciji(udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 8 - Događaj zbog kojeg posjetitelji dolaze(udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Rezultati ovog dijela istraživanja kažu kako su svi ispitanici, njih 76, čuli za manifestaciju Đakovački vezovi. Iako je 100% ispitanika čulo za manifestaciju, ne posjećuju je svi, točnije 97,4% ispitanika izjasnilo se da posjećuju manifestaciju, dok mali dio, njih 2,6% ne posjećuje manifestaciju. Od onih koji posjećuju manifestaciju, najveći udio, točnije 56,2% u prosjeku na manifestaciji provede tri ili više dana. Također, nešto manji udio, njih 20,5% na manifestaciji provede jedan do dva dana, nakon toga slijedi posjećenost od 2 do 3 dana sa 15,1%, te najmanje ispitanika, njih 8,2% , provede samo jedan dan na manifestaciji. Zabavno-glazbeni program ono je što privlači najviše posjetitelja, točnije njih 60 što je udio od 79% . Nakon njega slijedi Svečana povorka sa 65,8% , znatno manji postotak u privlačnosti posjetiteljima imaju hrana i piće sa 31,6%, program u Strossmayerovom parku nije baš privlačan posjetiteljima, te je ostvario samo 18 glasova od 76 što bi bio postotak od 23,7%. Najmanje privlačni dio Đakovačkih vezova su Mali vezovi sa 8 glasova, odnosno 10,5% i radionice sa 4 glasa, odnosno 5,3%.

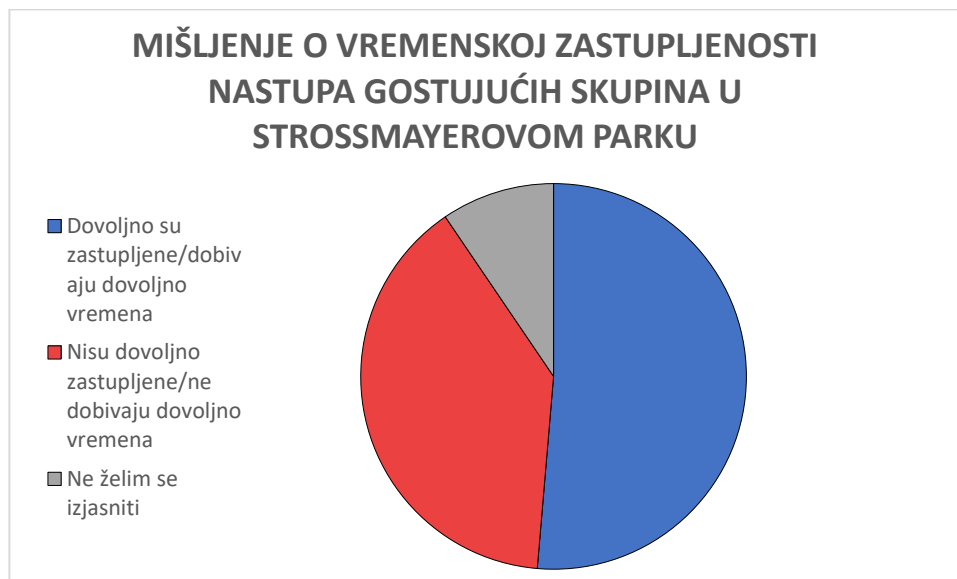
5.2.3. Mišljenje o trenutnoj situaciji

Grafikon 9 - Izraženo mišljenje posjetitelja o stanju zastupljenosti gostujućih skupina na Manifestaciji (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 10 - Izraženo mišljenje o vremenskoj zastupljenosti gostujućih skupina u Strossmayerovom parku (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 11 - Izraženo mišljenje o raspoređenosti nastupa gostujućih skupina u Strossmayerovom parku (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

U ovom dijelu istraživanja pitanja su bila formirana tako da ispitanici mogu izraziti svoje mišljenje, pa tako njih 61,8% misli da su kulturne skupine koje dolaze nastupati na Đakovačke vezove dovoljno predstavljene tijekom manifestacije, dok se ostatak, njih 38,2% misli da bi ih trebalo više predstavljati tijekom trajanja manifestacije.

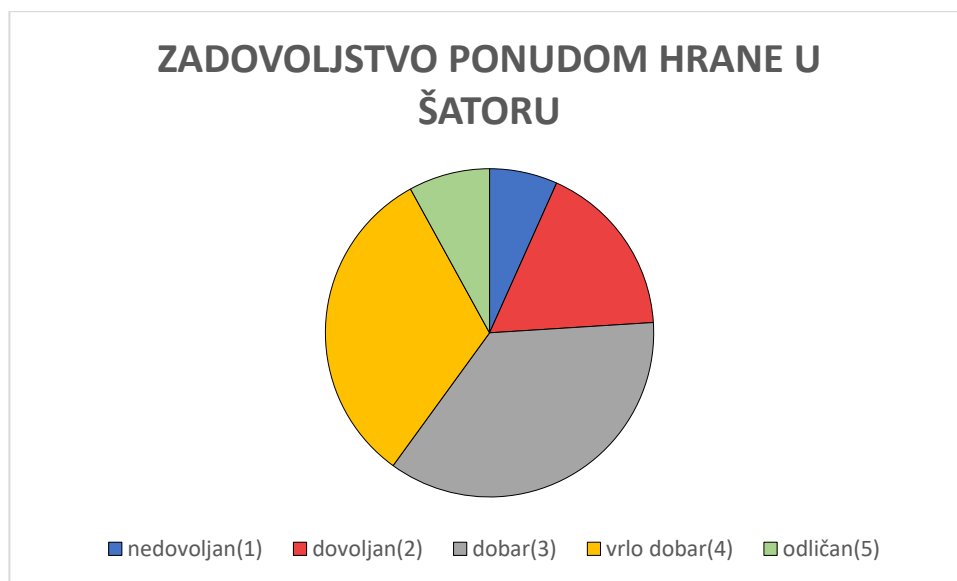
Na sljedeće pitanje odgovorilo je 74 od 76 ispitanika. Veliki udio, točnije 51,4% ispitanika misli da skupine koje dolaze nastupati u Strossmayerov park dobiju dovoljno vremena za predstavljanje svojih pjesama i plesova, 39,2% misli da ne dobiju dovoljno vremena, a manji dio ispitanika, njih 9,5% se nije htio izjasniti.

Od 76 ispitanika njih 64,5% misli kako bi predstavljanje pjesama i plesova gostujućih skupina trebalo biti raspoređeno na više dana, 32,9% se ne slaže s time, a 2,6% ispitanika nije se željelo izjasniti.

5.2.4. Ocjena trenutne situacije

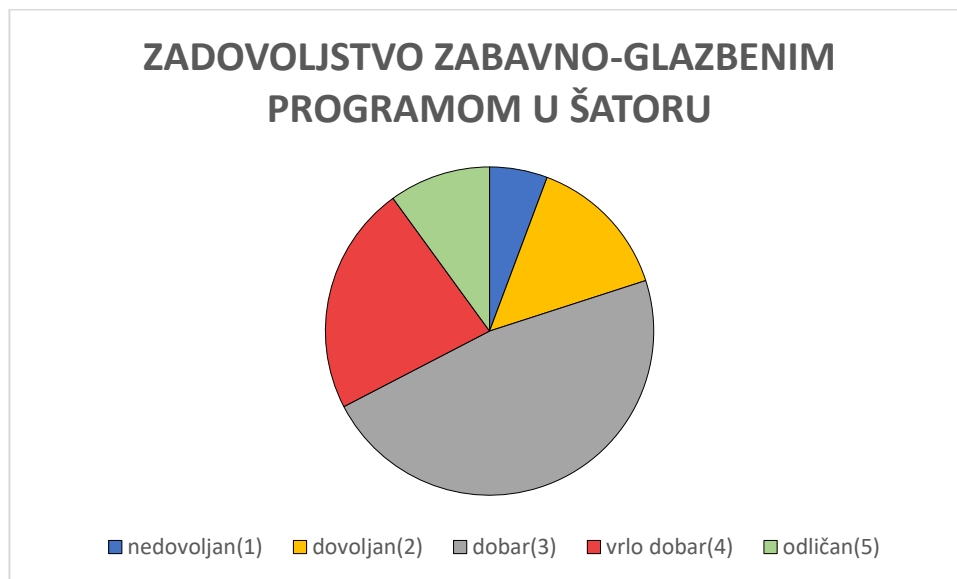
U ovoj skupini pitanja ispitanici su mogli pitanja ocijeniti ocjenom od nedovoljan(1) do odličan(5), te uz ocjenu pisanim kratkim odgovorom obrazložiti zašto si zadovoljni ili nezadovoljni manifestacijom.

Grafikon 12 - Zadovoljstvo ponudom hrane u šatoru unazad pet godina ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

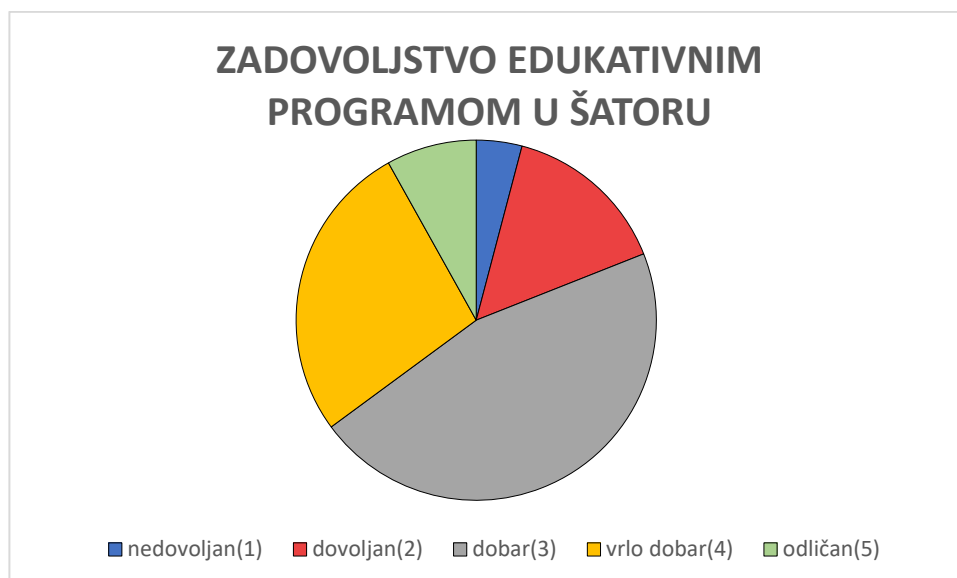
Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 13 - Zadovoljstvo zabavno-glazbenim programom unazad pet godina ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

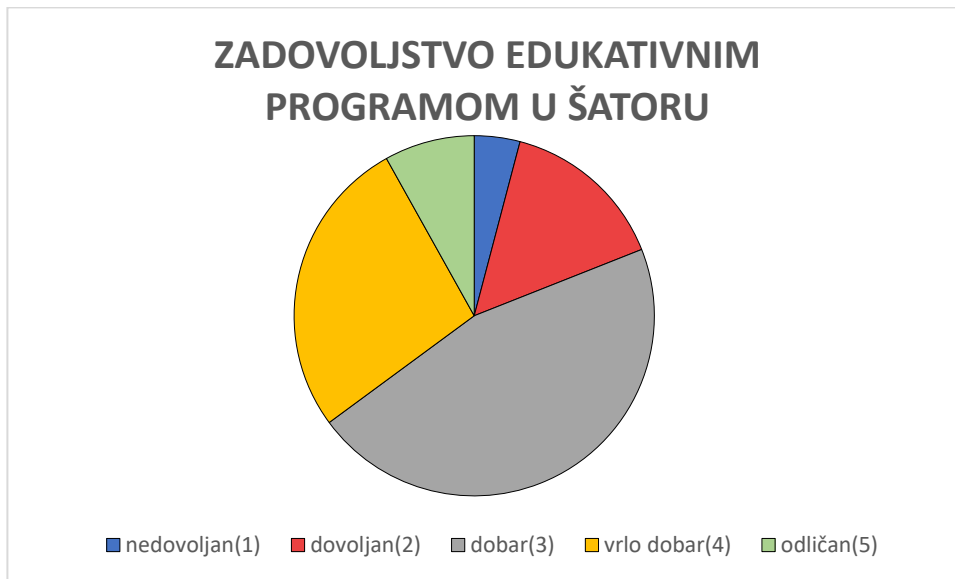
Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 14 - Zadovoljstvo edukativnim programom unazad pet godina ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

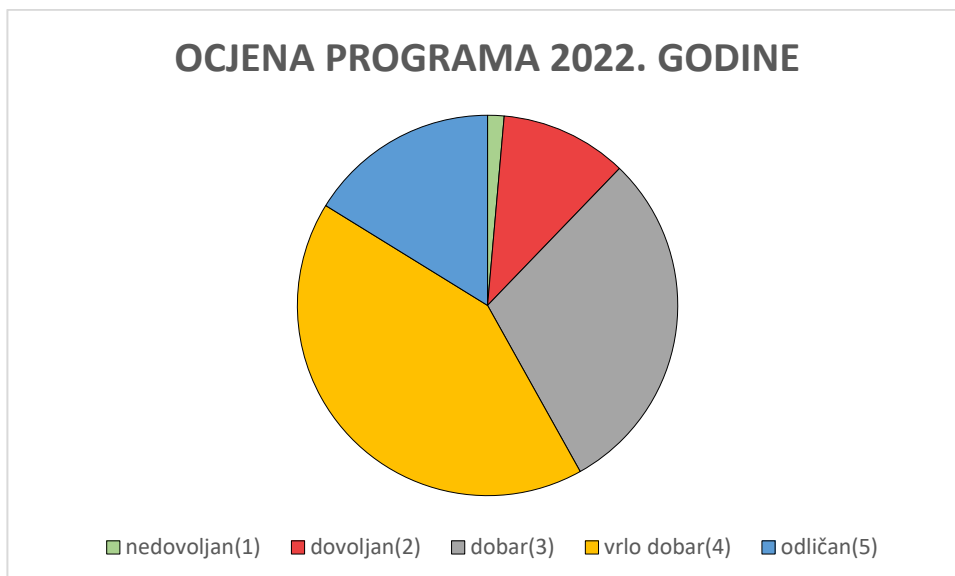
Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 15 - Zadovoljstvo edukativnim programom unazad pet godina ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 16 - Zadovoljstvo programom Đakovačkih vezova 2022. godine, ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Tablica 6 - Komentari ispitanika na dosadašnju organizaciju Đakovačkih vezova (tekstualni rezultati)

ZADOVOLJSTVO DOSADAŠNJOM ORGANIZACIJOM MANIFESTACIJE
"Ne, svake godine je sve gori izbor izvođača te sve manje ljudi dolazi ostale dane van vezovskog vikenda dok je šator prije 10 godina bio pun svaki dan."
"Onako. Lijepo je što se ta tradicija i dalje njeguje i drži se do nje, ali mislim da može biti puno bolje. Sve je ubrzano, nije to više kao prije i glazbeni programi su dosta loši. Zato smo svi i iznenađeni s vrlo dobrim ovogodišnjim programom."
"I da i ne. Program u šatoru je unazad nekoliko godina baš bezveze. Skroman izbor dobrih izvođača. To baš fali da privuče još više ljudi."
"Ne baš jer se s organizacijom kreće jako kasno i to se vidi po realizaciji."
"Ne, treba dati prostora i drugim izvođačima iz susjednih država."
"Moglo bi biti i bolje"
"Jesam, uvijek zabavno i jedno super iskustvo"
"Ima dosta prostora za napredak. Treba sto vise u fokus staviti tradiciju đakovačkog područja, pogurati lokalne opg-e, poduzetnike i ljude da se promoviraju i uključe te profitiraju od vezova"
"Ne. Od kako je Mandarić na vlasti, sve je gora izvedba vezova."
"Srednja žalost"
"Mnogo propusta oko organizacije"
„Zadovoljna sam“
"Nisam, užasni pjevači iz godine u godinu."
"Uglavnom da, uvijek bude manjih propusta, al i na njih se baš ne može utjecati."
"Unazad par godina bez ideja bez noviteta ni za nas ni za goste"
"Baš i ne, prvo nije se smjelo dogoditi da se vezovi ne održe, drugo vezovi su se previše približili manifestaciji kojoj bi više priličio naziv đakovačko ljeto, ne barem sudeći po glazbenom programu"

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Na prva dva pitanja iz ovog segmenta mišljenje je izrazilo 75 osoba, dok je na treće i četvrto pitanje mišljenje izrazilo 74 osobe.

Ponuda hrane u šatoru dobila je prosječnu ocjenu od 3,17 što je u postotcima izraženo na sljedeći način: ocjena dobar(3) imala je udio od 36%, ocjena vrlo dobar(4) imala je udio od 32%, ocjena dovoljan(2) 17,3%, ocjena odličan(5) oskudan udio od 8% i ocjena nedovoljan(1) imala je najslabiji postotak od 6,7%.

Zabavno-glazbeni program dobio je prosječnu ocjenu od 3,23 što bi u postotcima bilo: ocjena dobar(3) 44%, ocjena vrlo dobar(4) dobila je udio od 21%, ocjena dovoljan(2) dobila je udio od 13,3%, ocjena odličan(5) dobila je udio od 9% i najmanji udio dobila je ocjena nedovoljan(1) sa 5%.

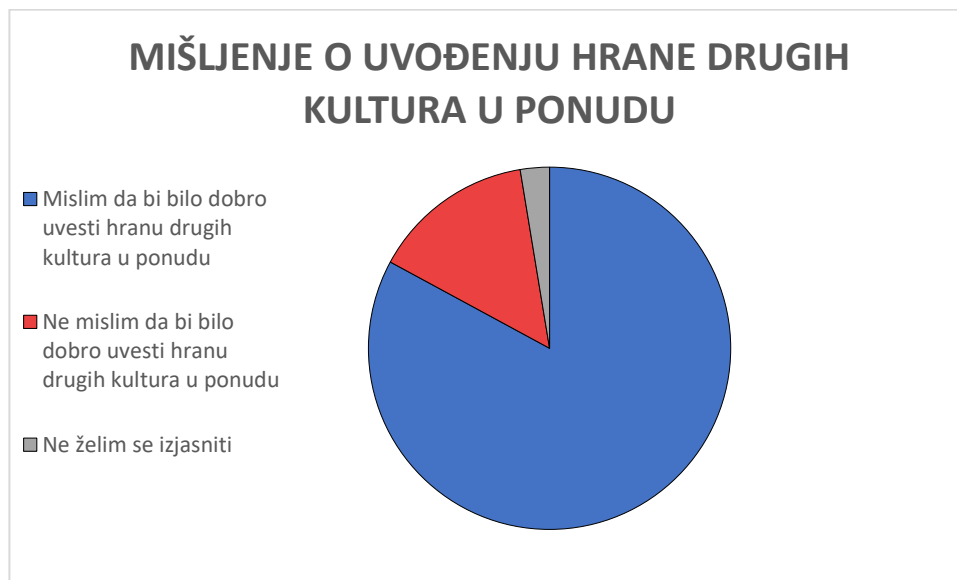
Edukativni program dobio je prosječnu ocjenu od 3,2 što bi u postotcima bilo: ocjena dobar(3) 45,9%, ocjena vrlo dobar(4) dobila je udio od 27%, ocjena dovoljan(2) dobila je udio od 14,9%, ocjena odličan(5) dobila je udio od 8% i najmanji udio dobila je ocjena nedovoljan(1) sa 4%.

Prosječan broj ocjena za prošlogodišnji program iznosi 3,61. Najveći postotak imala je ocjena vrlo dobar(4) s udjelom od 42%, nakon toga slijedi ocjena dobar(3) s udjelom od 29,7%, ocjena odličan(5) u ovom slučaju dobila je visokih 16%, iza nje slijedi ocjena dovoljan(2) s 10,8% i ocjena nedovoljan(1) koja je ostvarila najmanji postotak od 1%

S obzirom da je mali udio komentara na dosadašnju organizaciju 100% pozitivan može se reći da tablica govori sama za sebe.

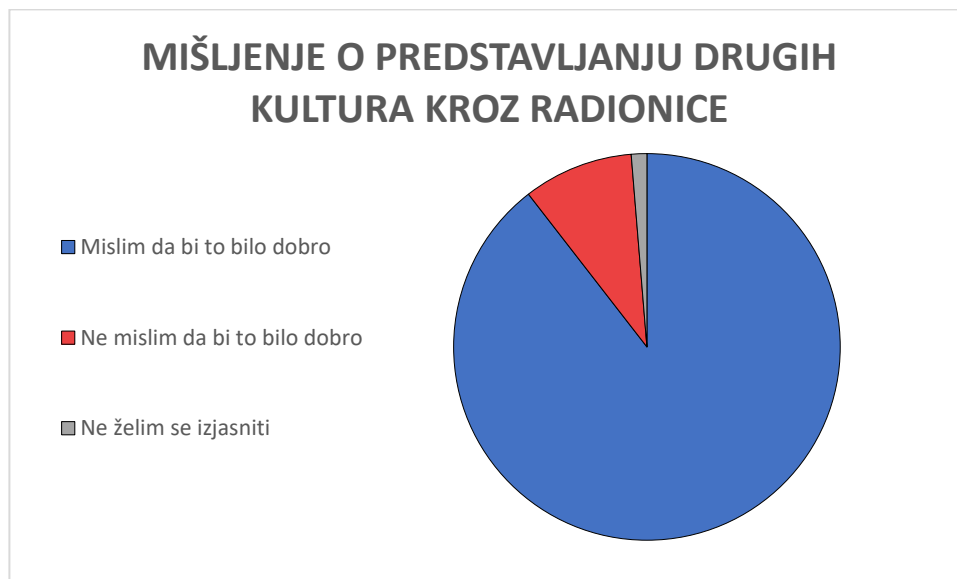
5.2.5. Iznošenje mišljenja o promjenama u svrhu poboljšanja izvođenja manifestacije

Grafikon 17 - Izražavanje mišljenja o uvođenju hrane drugih kultura u ponudu u vezovskom šatoru (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

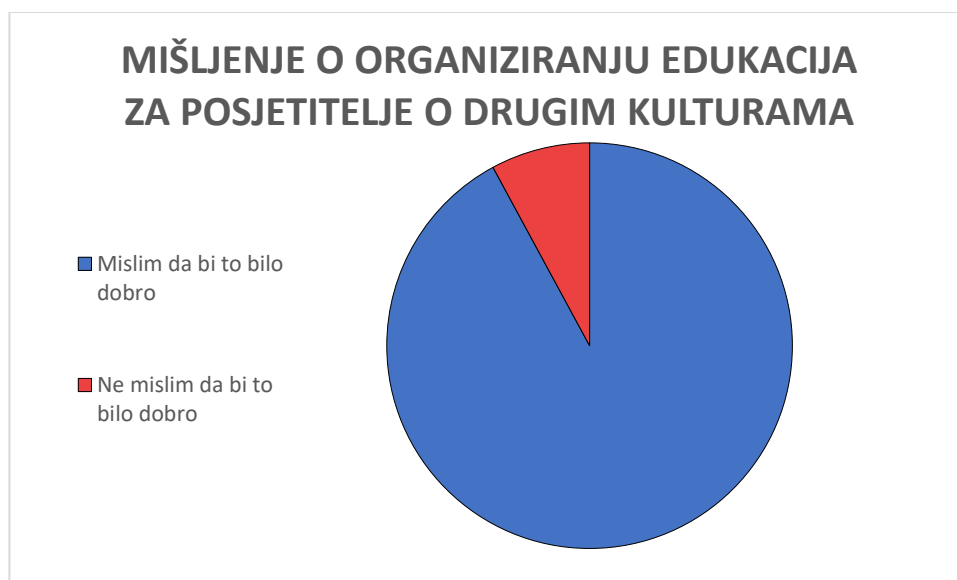
Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 18 - Izražavanje mišljenja o uvođenju radionica koje predstavljaju druge kulture (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

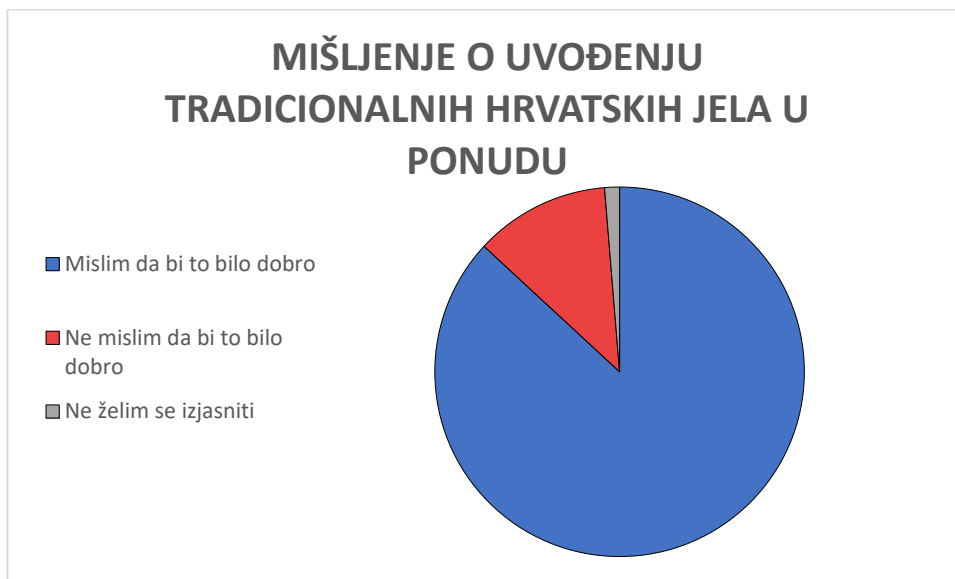
Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 19 - Izražavanje mišljenja o organiziranju edukacija za posjetitelje u svrhu poznavanja drugih kultura (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

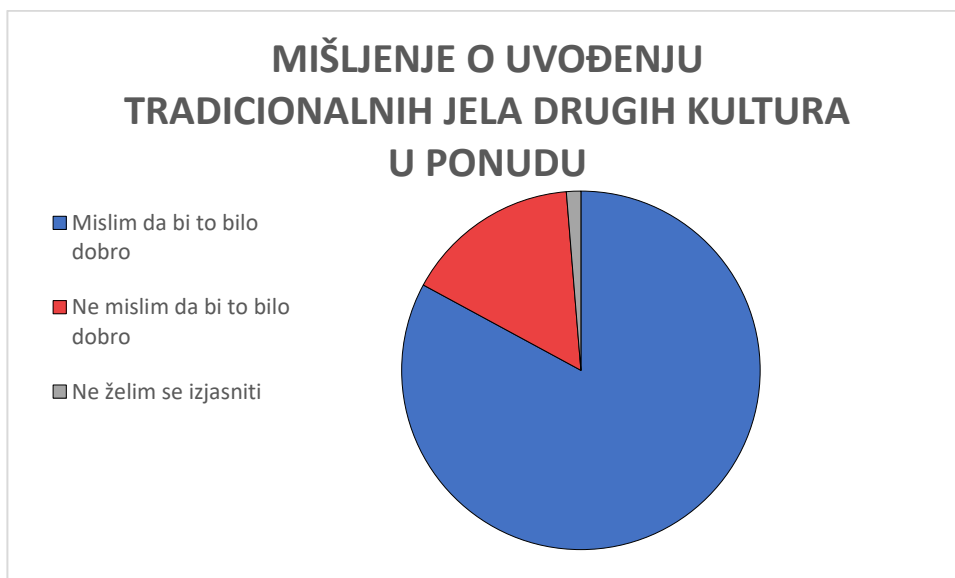
Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 20 - Izražavanje mišljenja o uvođenju tradicionalnih hrvatskih jela u ponudu hrane u vezovskom šatoru (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 21 - Izražavanje mišljenja o uvođenju tradicionalnih jela drugih kultura u ponudu hrane u vezovskom šatoru (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 22 - Izražavanje mišljenja o uvođenju štandova s tradicijski izrađenim predmetima drugih zemalja (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Grafikon 23 - Izražavanje mišljenja o organizaciji radionica za djecu s ciljem upoznavanja drugih kultura (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Tablica 7 - Popis izvođača koji bi, prema mišljenju publike, trebao nastupati na Đakovačkim vezovima (popis napravljen abecednim redom)

IZVOĐAČI
Colonia
Crni cerak
Daleka obala
Dalmatino
Dino Merlin
Dodo i Sasta
Filip Rudan
Gibonni
Goran Bare
Halid Bešlić
Indira
Ivan Štivić
Ivica Sikrić Ičo
Jelena Rozga
Jole
Josipa Lisac
Lana Jurčević
Lexinton
Lu Jakelić
Maja Šuput
Marko Kutlic
Miroslav Škoro
Opća opasnost
Parni valjak
Prljavo Kazalište
Saša Matic
Severina
Silenteee
Slavonske Iole
Tamburaški sastavi
Thompson
Tony Cetinski
TS Kas
TS Vranac
Vesna Pisarović
Zdravko Čolić

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Tablica 8 - Popis izvođača koji bi, prema mišljenju publike, trebao nastupati na Đakovačkim vezovima (popis napravljen abecednim redom)

IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA KAKO POBOLJŠATI ĐAKOVAČKE VEZOVE

„Glazbeni program“
„Više predstavljanja drugih kultura i više glazbenog programa“
„Veća gastro ponuda. Osim dana kad se kuha čobanac i fiš, jedino što se može pojesti su ćevapi, pljeskavice i takve stvari. Mogli bi uvesti npr. langošice i tako neku hranu za "usput" pojesti“
„Bolja organizacija“
„Izbor izvođača, hrane, raspored po gradu i da više nikad ne dopuste Dyacu da zatvara vezove jer su svake godine, kada bi ih predgrupa najavila, ljudi otišli kući iako je cijelo parkiralište bilo puno ljudi na predgrupi.“
„Više upoznati ljude s kulturnom baštinom i folklorom, napraviti više radionica za mlade koje će ih zbilja zainteresirati i sl.“
„Bolji izbor izvođača u šatoru, bolji izbor hrane.“
„Program i organizacija“
„Hrana u šatoru, zatvaranje centra za vozila“
„Krenuti u detaljniju organizaciju (ne krenuti u veljači ili već travnje, negopuno ranije). Svakako staviti naglasak na tradicijskoj kulturi koja i je sama srž manifestacije. Naravno, tradicijska kultura se može predstaviti na različite načine, ne samo kroz ples na pozornici“
„Trajanje zabavno-glazbenog dijela programa“
„Dati prostora i drugim izvođačima iz susjednih država.“
„Razglas“
„Popraviti glazbeni program, piće i hranu“
„Kao što je gore navedeno, bolje upoznavanje s kulturama koje dolaze iz drugih krajeva“
„Glazbeno zabavni program“
„Promijeniti gradonačelnika, kako bi se moglo ponovo više ulagati u vezove, a ne da on krade te novce.“
„Sve je dobro“
„Trebaju smještajne kapacitete pojačati i malo da ljudi iz drugih krajeva dođu gledati navedeno. Meni je to manifestacija koju zapravo posjećuju Đakovčani i bliža okolica...“
„Više tamburaške glazbe, više edukacije i bolja reklama...“
„Sve. Najmanje se vodi računa o tradiciji.“
„Puno toga od sadržaja do predstavljanja samih grupa koje sudjeluju na ĐV“
„Da program nije isti svake god“
„Više edukativnih radionica“
„Parkiranje i gužve“
„Možda ograničiti trajanje izvođenja skupina...ne predugo.“

Izvor: izrada autorice na temelju provedenog istraživanja

Na pitanje mislite li da bi bilo dobro uvesti hranu drugih kultura u ponudu vezovskog šatora, 82,9% ispitanika odgovorilo je pozitivnim odgovorom, no 14,5% ispitanika se nije složilo s tim prijedlogom, a 2,6% ispitanika nije se htjelo izjasniti.

Na prijedlog o organizaciji radionica u svrhu predstavljanja drugih kultura i tradicija, pozitivno je reagirao 89,5% ispitanika, dok je udio od 9,2% ispitanika reagiralo negativno, te se 1,3% ispitanika nije htjelo izjasniti.

Vrlo velik udio ispitanika, točnije 92,1% izjasnilo se kako bi bilo dobro organizirati edukacije u svrhu upoznavanja drugih kultura i tradicija, dok se nešto manji udio, njih 7,9% nije složilo s time.

Udio od 86,8% ispitanika izrazio je mišljenje da bi bilo dobro uvesti i hrvatska tradicionalna jela u ponudu vezovskog šatora, dok se 11,8% ispitanika nije složilo s tim, a 1,3% ispitanika nije se htio izjasniti.

Udio od 82,9% ispitanika izrazio je mišljenje da bi bilo dobro uvesti tradicionalna jela drugih kultura u ponudu vezovskog šatora, dok se 15,8% ispitanika nije složilo s tim, a 1,3% ispitanika nije se htio izjasniti.

Na prijedlog o uvođenju štandova s tradicionalno izrađenim predmetima drugih zemalja tj. gostujućih skupina, pozitivno je reagirao 89,5% ispitanika, dok je udio od 6,6% ispitanika reagiralo negativno, te se 3,9% ispitanika nije htjelo izjasniti.

O uvođenju radionica za djecu s ciljem upoznavanja drugih kultura i tradicija, pozitivno mišljenje ima 88,2% ispitanika, 6,6% ima negativno mišljenje, a 5,3% ispitanika nije se htjelo izjasniti.

Na pitanje koje izvođače biste htjeli slušati u vezovskom šatoru, ispitanici su predložili sljedeće: Dino Merlin, Ivan Štivić, Vesna Pisarović, Colonia, Crni cerak, Daleka obala, Dalmatino, Dodo i Sasta, Filip Rudan, Gibonni, Goran Bare, Halid Bešlić, Indira, Ivica Sikrić Ićo, Jelena Rozga, Jole, Josipa Lisac, Lana Jurčević, Lexinton, Lu Jakelić, Maja Šuput, Marko Kutlić, Miroslav Škoro, Opća opasnost, Parni valjak, Prljavo Kazalište, Saša Matić, Severina, Silente, Slavonske lole, Thompson, Tony Cetinski, TS Kas, TS Vranac i Zdravko Čolić. Na ovom popisu izvođača našlo se i dosta komentara poput „više tamburaške glazbe“.

Zadnju tablicu ne treba previše analizirati jer ona govori sama za sebe; popravak ozvučenja, poboljšanje organizacije, posvećivanje više pažnje tradiciji, poboljšanje ponude hrane i izvođača samo su neki od prijedloga za poboljšanje kvalitete organizacije ovako velike i bitne manifestacije.

5.3. Rasprava

Anketno istraživanje provedeno je na 76 ispitanika koji su svi dosada čuli za Đakovačke vezove, a 97,4% ih je i posjetilo manifestaciju. Svi ispitanici dolaze s područja Republike Hrvatske, a oni koji najviše posjećuju manifestaciju pripadaju dobnoj skupini od 21-e do 26 godina. Ovakav manji uzorak (manji od 100 ispitanika) prikaz je realnog stanja, te omogućuje dobivanje objektivne slike o organizaciji promatrane manifestacije.

Više od polovine ispitanika, njih 56,2% na manifestaciji provede tri ili više dana, a događaji koji ih najviše privlače su: zabavno- glazbeni program u vezovskom šatoru i svečana povorka – mimohod centrom grada. Ono što baš ne privlači pažnju tj. što po njihovom mišljenju zahtjeva promjenu je ponuda hrane i pića, radionice i program u Strossmayerovom parku.

Rezultati pokazuju kako većinski dio ispitanika misli da su gostujuće skupine dovoljno predstavljene na vezovima, točnije da imaju dovoljno vremena predstaviti svoje pjesme i plesove, ali da bi to trebalo biti raspoređeno na više dana, a ne samo na završnom danu Đakovačkih vezova.

Što se tiče zadovoljstva trenutnom manifestacijom, ponuda hrane u šatoru dobila je prosječnu ocjenu od 3,17, zabavno-glazbeni program dobio je prosječnu ocjenu od 3,23, a edukativni program tj. radionice dobile su prosječnu ocjenu od 3,2. Cjelokupni program 2022. godine ispitanici su ocijenili s prosječnom ocjenom od 3,61 od 5,0.

Na prijedlog o uvođenju promjena kao što su: uvođenje drugačije hrane, tj. hrvatske tradicionalne hrane i tradicionalne hrane drugih kultura i drugih zemalja u ponudu, predstavljanju drugih kultura kroz radionice za odrasle i djecu i edukacije, te uvođenje štandova s tradicionalno izrađenim predmetima gostujućih skupina ispitanici su većinski reagirali pozitivno. Udio od 82,9% do 92,1% misli da su ovo dobre promjene koje bi se trebale uvesti u program vezova, dok se manji dio njih ne slaže s time.

Rezultati istraživanja također ukazuju na nezadovoljstvo izvođačima u zabavno-glazbenom dijelu manifestacije, te su predložili izvođače koje bi oni htjeli čuti, poput: Dine Merlina, Vesne Pisarović, Daleke obale, Dalmatina, Gibonnija, Halida Bešlića, Prljavog Kazališta, Zdravka Čolića i drugih poznatih izvođača i grupa koji su primjereni za sve uzraste i privlačni širokom spektru publike. Također su napomenuli kako bi voljeli čuti više tamburaških sastava i lokalnih glazbenika poput Dode i Saste, koji su se također našli na popisu poželjnih izvođača.

Osim što su predložili izvođače koje žele čuti, ispitanici su se također požalili i na činjenice:

- da se ne pridaje dovoljno pažnje kulturi,

- da je ponuda hrane oskudna,
- da nema dovoljno smještajnih kapaciteta, pa oni koji bi htjeli doći posjetiti vezove iz daljih mjesta to ne mogu jer nemaju gdje prespavati,
- da je raspored klupa i stolova u šatoru iza Male crkve loše napravljen,
- da je razglas u šatoru loš,
- pozornica, kao i rekviziti nisu dobro namješteni, te se sa nekih sjedećih, čak i stojećih mjesta izvođači ne vide i ne čuju,
- da zbog gužve i loše raspoređenih stolova nema dovoljno dobrog pristupa osobama s invaliditetom,
- da toaleti nisu postavljeni na dobrom mjestu, te ih ima premalo,
- da gostujuće skupine ne dobivaju dovoljno pažnje,
- da tijekom svečane povorke pozornica na kojoj skupine nastupaju nije dobro pozicionirana, niti je lijepo i prikladno uređena,
- da je sve previše ubrzano,
- da je ono što ljude stvarno zanima nagurano u tri dana,
- te da se ne pridaje puno pažnje oglašavanju i promociji manifestacije.

5.4. Prijedlozi poboljšanja na temelju analize i rasprave

Kako bi se program manifestacije poboljšao trebao bi se prilagoditi publici jer su oni ti zbog kojih manifestacija opstaje. Đakovački vezovi manifestacija su koja slavi kulturu i tradiciju, ali bi to trebalo biti bolje organizirano kako bi posjetitelji dobili potpuni doživljaj drugih tradicija i kultura.

Kako bi to bilo moguće predložene su sljedeće promjene koje su se svidjele ispitanicima: uvođenje drugačije hrane, tj. hrvatske tradicionalne hrane i tradicionalne hrane drugih kultura i drugih zemalja u ponudu, predstavljanju drugih kultura kroz radionice za odrasle i djecu i edukacije, te uvođenje štandova s tradicionalno izrađenim predmetima gostujućih skupina. Grad Đakovo umjesto predstavljanja hrane jedne regije, za koje nitko ni ne zna, trebao bi staviti svoj štand u vezovskom šatoru koji će posluživati tradicionalnu hranu Hrvatske i drugih gostujućih zemalja, a nakon što namire sve troškove i namete, profit bi mogli odvojiti za vezovski fond. Trebala bi se pripremati jednostavna hrana, koja ne zahtjeva komplicirane sastojke, bude brzo gotova i može podnijeti vruće vrijeme.

Na radionice za djecu, edukacijama i štandovima na kojima se prodaju tradicionalno izrađeni predmeti treba uposliti gostujuće skupine koje bi u zamjenu za predstavljanje svoje kulture dobili besplatni smještaj i plaćen put na Đakovačke vezove.

Sve se to može organizirati i napraviti, ako se s planiranjem krene na vrijeme.

Osim ovih uvođenja u program, treba obratiti pozornost na već postojeće nedostatke, a to su: ne pridaje dovoljno pažnje kulturi, ponuda hrane je oskudna, nema dovoljno smještajnih kapaciteta, pa oni koji bi htjeli doći posjetiti vezove iz daljih mjesta to ne mogu jer nemaju gdje prespavati, raspored klupa i stolova u šatoru iza Male crkve loše napravljen, razglas u šatoru je loš, pozornica, kao i rekviziti nisu dobro namješteni, te se sa nekih sjedećih, čak i stojećih mjesta izvođači ne vide i ne čuju, zbog gužve i loše raspoređenih stolova nema dovoljno dobrog pristupa osobama s invaliditetom, toaleti nisu postavljeni na dobrom mjestu, te ih ima premalo, također ima premalo parkirnih mjesta, gostujuće skupine ne dobivaju dovoljno pažnje, tijekom svečane povorke pozornica na kojoj skupine nastupaju nije dobro pozicionirana, niti je lijepo i prikladno uređena, sve je previše ubrzano, ono što ljude stvarno zanima nagurano je u tri dana, te se ne pridaje dovoljno pažnje oglašavanju i promociji manifestacije. Osim ovih nedostataka, trebalo bi i više pažnje pridati izboru hrane, pića i izvođača, te rasporedu programa u Strossmayerovom parku.

Gostujućim skupinama i njihovoj kulturi i tradiciji treba pridati više pažnje, a njihove nastupe trebalo bi rasporediti na više dana kako bi imali priliku odraditi nastupe koji će prikazati njihovu kulturu u punom sjaju.

Kako bi to bilo moguće treba zaposliti stručni kadar, osobe koje su obrazovane za slaganje financijskih planova, osobe koje su stručne za organizaciju i planiranje događanja, tehničare za rasvjetu i ozvučenje i druge stručne osobe koje su relativne za proces planiranja, izrade, organizacije i provođenja ovako velike manifestacije.

Osim zapošljavanja stručnog kadra, također treba napraviti ankete kako bi se pitalo publiku što oni zapravo žele čuti i vidjeti, što njih zanima, jer ipak, njihovo mišljenje je najbitnije. Đakovački vezovi turistički su biser grada Đakova. Kako bi manifestacija opstala mora biti ugodno iskustvo za većinu posjetitelja jer, naravno, ne može se svima ugoditi, ali može se pokušati.

Samo trud, dobar stručni kadar, pravovremeno planiranje i slušanje publike dovode do poboljšanja programa. Poboljšani program znači više posjetitelja, što rezultira vraćanjem istih i idućih godina čime manifestacija opstaje.

6. ZAKLJUČAK

Đakovo je živopisan grad, duge i pomalo teške povijesti, koji se nakon svih razaranja i bolesti diže u prekrasni Biskupski grad. Iako je bio razvijen grad, nažalost, ne sadrži mnogo povijesnih spomenika. Tada razvijeno trgovačko i vjersko središte, danas postaje grad vrlo važne ljetne kulturne manifestacije. Osim po Vezovima, Đakovo je poznato i po prekrasnoj Strossmayerovoj katedrali, lipincima i Državnoj Ergeli Đakovo.

Vezovi započinju sada već davne 1967. godinu. Na proširenoj sjednici Turističkog društva Đakova donesena odluka o početku održavanja Vezova. Svake godine u srpnju, ova manifestacija okuplja sve ljude koji uživaju u folkloru, povijesti različitih kultura i naroda, tradiciji gastronomiji i naravno glazbi. Zanimljiva činjenica je da se današnji vezovi nisu puno promijenili od prvog izvođenja.

Svake godine na tisuće sudionika, mnogo folklornih društava koji pjesmom, plesom i nošnjama čuvaju tradicije svojih krajeva kroz Male vezove, Međunarodnu smotru folkloru, Smotru folkloru Hrvatske i Smotru folkloru Slavonije i Baranje. Osim sudionika folkloru koji predstavljaju tradicije Hrvatske, Mađarske, Turske, Ukrajine, Bugarske, Australije, predstavljaju se i vlasnici svadbenih kola, konja (lipicanaca), proizvođači poznatih slavonskih specijaliteta (kulen, čobanac, fiš paprikaš), vinari, likovni umjetnici i glazbenici.

Vezovi se odvijaju pod vodstvom Grada Đakova i suorganizaciji Turističke zajednice Grada Đakova, te Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Ministarstva turizma Republike Hrvatske, Ministarstva poljoprivrede Republike Hrvatske, Osječko-baranjske županije, Hrvatske turističke zajednice i Turističke zajednice Osječko-baranjske županije, te odbora koji se sastoji od: Marina Mandarića, Pave Cindrića, Antuna Galića, Marije Burek, Tomislava Vukovića i Ivanke Perković.

Kako bi i dalje nastavili tako dobro funkcionirati i privlačiti posjetitelje u velikom broju, osim prikazivanja hrvatske tradicije kroz svaki aspekt vezova, treba prikazati i tradiciju ostalih kultura.

Povorka, Revija, Svečano otvaranje i ostale ključne dijelove vezova ne bi se trebalo mijenjati, jer prije svega to i jest ono što čini Vezove, ali dosta toga u programu bi se trebalo promijeniti.

Posjetitelji su izglasali kako su određene promjene nužne kako bi vezovi opstali, a to su:

uvođenje drugačije hrane, tj. hrvatske tradicionalne hrane i tradicionalne hrane drugih kultura i drugih zemalja u ponudu, predstavljanju drugih kultura kroz radionice za odrasle i djecu i edukacije, te uvođenje štandova s tradicionalno izrađenim predmetima gostujućih skupina.

Promjene u programu nisu jedino na što bi se trebala obratiti pažnja organizatora, također su tu i nedostaci poput: ne pridavanja dovoljno pažnje kulturi, oskudna ponuda hrane, nedovoljan broj smještajnih kapaciteta, loše napravljen raspored klupa i stolova u šatoru iza Male crkve, loše postavljen razglas u šatoru, pozornica, kao i rekviziti, nedostatan pristup osobama s invaliditetom, premali broj toaleta, također premalo parkirnih mjesta, neadekvatno zastupljene gostujuće, pozornica za svečanu povorku nije prikladno uređena niti postavljena na dobrom mjestu, previše ubrzan program, te ne pridavanje pažnje promociji manifestacije. Osim što se ovakvi propusti ne bi trebali dogoditi uopće, prilikom njihovog ispravljanja također bi trebalo pridati pažnju izboru hrane, pića i izvođača, te rasporedu programa u Strossmayerovom parku.

Gostujućim skupinama i njihovoj kulturi i tradiciji treba pridati više pažnje, a njihove nastupe trebalo bi rasporediti na više dana kako bi imali priliku odraditi nastupe koji će prikazati njihovu kulturu u punom sjaju.

Kako bi sve ovo bilo moguće treba zaposliti stručni kadar, osobe koje su relevantne za proces planiranja, izrade, organizacije i provođenja ovako velike manifestacije.

Osim zapošljavanja stručnog kadra, također treba napraviti ankete kako bi se pitalo publiku što oni zapravo žele čuti i vidjeti, što njih zanima, jer ipak, njihovo mišljenje je najbitnije.

Samo trud, dobar stručni kadar, pravovremeno planiranje i slušanje publike dovode do poboljšanja programa. Poboljšani program znači više posjetitelja, što rezultira vraćanjem istih i idućih godina čime manifestacija opstaje. Đakovački vezovi dragulj su turizma grada Đakova, te bi se tako prema njima trebali i odnositi. Ovakvu manifestaciju treba njegovati i poboljšavati iz godine u godinu kako bi ostala dugovječna.

LITERATURA

Knjige:

1. Bijelić, Borislav. 2002. *Naše teme – Ogled o prošlosti i sadašnjosti Đakova i Đakovštine*. Đakovo: Muzej Đakovštine
2. Ćurić, Mirko. 2008. *Đakovo, romansirani gradopis*. Đakovo: Đakovački kulturni krug
3. Dean, Zdravka. 1986. *Đakovo i Đakovački vezovi*. Čakovec: Skupština Općine Đakovo
4. Dean, Zdravka. 1989. *Đakovo*. Đakovo
5. Dean, Zdravka. 2000. *Monografija: Đakovo i Đakovački vezovi*. Čakovec: Skupština Općine Đakovo
6. Dean, Zdravka, Ive Mažuran. 2000. *Đakovo*. Đakovo: DEAN d.o.o.
7. Dean, Zdravka, Ive Mažuran. 2003. *Đakovo*. Đakovo: DEAN d.o.o.
8. Jurić, Dean. 2005. *Politika kao sudbina*. Đakovo: Tipografija d.d.
9. Vugurić, Zvonko. 2004. *Đakovo – turističko srce Slavonije*. Osijek: GISKO

Zbornici radova:

1. Ćurić, Mirko (ur.), 1999. *31. Đakovački vezovi* [Revija Đakovačkih vezova]. Đakovo: Smotra folklora Đakovački vezovi
2. Lekšić, Željko (ur.). 1998. *30. Đakovački vezovi* [Revija Đakovačkih vezova]. Đakovo: Smotra folklora Đakovački vezovi

Internet izvori:

1. Jurković Petras, J. *Revija 55. Đakovačkih vezova*. 2021. , dostupno na: <https://djakovacki-vezovi.hr/wp-content/uploads/2021/07/Revija-55.-Đakovackih-vezova-2021.-godina.pdf> (pristupljeno 31.07.2023.)
2. Đakovački vezovi –Jubilarna revija 1967.-1971.,Povjesnica Đakovačkih vezova, dostupno na : (<https://djakovacki-vezovi.hr/wpcontent/uploads/2019/07/Revija-1967.-1971.-%C4%90akovac%CC%8Cki-vezovi.pdf>) (pristupljeno 31.07.2023.)
3. Đakovački vezovi dostupno na : <https://www.croatia.hr/hr-HR/Aktivnosti-i-atrakcije/Dogadanja/NewEvents/dakovacki-vezovi> (pristupljeno 31.07.2023.)

4. Facebook stranica: Đakovački vezovi dostupno na:
<https://www.facebook.com/djakovacki.vezovi> (pristupljeno 31.07.2023.)
5. Facebook stranica: Đakovo za nostalgične dostupno na:
<https://www.facebook.com/djakovozeanostalgicne/photos/damir-vukovi%C4%87prvi-%C4%91akova%C4%8Dki-vezovi-1967-g-iza-natpisa-%C4%91akova%C4%8Dki-vezovi-moj-otac-/1197760690249635> (pristupljeno 31.07.2023.)
6. Evo vam lipe šokadije... dostupno na: <https://www.glas-slavonije.hr/526767/4/Evo-vama-lipe-Sokadije> (pristupljeno 31.07.2023.)
7. Otvorenje 55. Đakovačkih vezova 2021. dostupno na:
<https://sib.net.hr/lifestyle/4063384/svecano-otvoreni-55-djakovacki-vezovi/>
(pristupljeno: 31.07.2023.)
8. Službena stranica TZ Grada Đakova (1). *Povijest grada.*, dostupno na:
<http://www.tzdjakovo.eu/index.php/hr/o-dakovu/povijest-grada> (pristupljeno: 31.07.2023.)
9. Službena stranica Grada Đakova. *Manifestacije.*, dostupno na:
<https://djakovo.hr/index.php/manifestacije> (pristupljeno: 31.07.2023.)
10. Službena stranica Đakovački vezovi . *O manifestaciji Đakovački vezovi.*, dostupno na:
<https://djakovacki-vezovi.hr/o-manifestaciji-djakovacki-vezovi/> (pristupljeno: 31.07.2023.)
11. Službena stranica Općine Mala Subotica. 2014. *KUU Zvon na Đakovačkim vezovima 2014.*, dostupno na: <http://www.opcina-mala-subotica.hr/kuu-zvon-na-dakovackim-vezovima-2014/> (pristupljeno: 31.07.2023.)
12. Tranzistor.hr, Program i sponzori 55. Đakovačkih vezova, dostupno na:
<http://tranzistor.hr/program-i-sponzori-55-dakovackih-vezova/> (pristupljeno 31.07.2023.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Svečana povorka

Slika 2. Svečana povorka

Slika 3. Svečana povorka

Slika 4. Prvi Đakovački vezovi

Slika 5. Gostujuća skupina

Slika 6. Svečano otvorenje 57. Đakovačkih vezova

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 – Dolasci i noćenja u Đakovu

Grafikon 2 – Prosječno trajanje boravka u Đakovu

Grafikon 3 - Socio - demografski podaci: spol ispitanika (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 4 - Socio - demografski podaci: zemlja podrijetla (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 5 - Prepoznavanje manifestacije(udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 6 - Posjećenost od strane ispitanika (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 7 - Prosjek dana proveden na manifestaciji(udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 8 - Događaj zbog kojeg posjetitelji dolaze(udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 9 - Izraženo mišljenje posjetitelja o stanju zastupljenosti gostujućih skupina na Manifestaciji (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 10 - Izraženo mišljenje o vremenskoj zastupljenosti gostujućih skupina u Strossmayerovom parku (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 11 - Izraženo mišljenje o raspoređenosti nastupa gostujućih skupina u Strossmayerovom parku (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 12 - Zadovoljstvo ponudom hrane u šatoru unazad pet godina ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 13 - Zadovoljstvo zabavno-glazbenim programom unazad pet godina ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 14 - Zadovoljstvo edukativnim programom unazad pet godina ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 15 - Zadovoljstvo edukativnim programom unazad pet godina ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 16 - Zadovoljstvo programom Đakovačkih vezova 2022. godine, ocjenjeno na skali od jedan od pet (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 17 - Izražavanje mišljenja o uvođenju hrane drugih kultura u ponudu u vezovskom šatoru (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 18 - Izražavanje mišljenja o uvođenju radionica koje predstavljaju druge kulture (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 19 - Izražavanje mišljenja o organiziranju edukacija za posjetitelje u svrhu poznavanja drugih kultura (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 20 - Izražavanje mišljenja o uvođenju tradicionalnih hrvatskih jela u ponudu hrane u vezovskom šatoru (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 21 - Izražavanje mišljenja o uvođenju tradicionalnih jela drugih kultura u ponudu hrane u vezovskom šatoru (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 22 - Izražavanje mišljenja o uvođenju štandova s tradicijski izrađenim predmetima drugih zemalja (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Grafikon 23 - Izražavanje mišljenja o organizaciji radionica za djecu s ciljem upoznavanja drugih kultura (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

POPIS TABLICA

Tablica 1 – Dolasci i noćenja 2018. godine

Tablica 2 – Dolasci i noćenja 2019. godine

Tablica 3 – Dolasci i noćenja 2021. godine

Tablica 4 – Dolasci i noćenja 2022. godine

Tablica 5 - Socio - demografski podaci: dobna struktura ispitanika (udio u ukupnom broju ispitanika, u %)

Tablica 6 - Komentari ispitanika na dosadašnju organizaciju Đakovačkih vezova (tekstualni rezultati)

Tablica 7 - Popis izvođača koji bi, prema mišljenju publike, trebao nastupati na Đakovačkim vezovima (popis napravljen abecednim redom)

Tablica 8 - Popis izvođača koji bi, prema mišljenju publike, trebao nastupati na Đakovačkim vezovima (popis napravljen abecednim redom)